

مادر در زنجیر^۲

مام میهن مادر بیار
با تن پر زخم و خون آلوده و تمپدار
چشم بر رو مانده ای یاران
گیسوان نقوگونش در میان چنگ يك غدار

• • •

شیر زنها، شیر مردان
قهرمانان، پهلوانان، نامور گیتی ستانان
قرنها این پیر زن آورد
بهر تاریخ جهان پرورد

• • •

اکبرش^۱ زنجیر استعمار را بگسست
احدش^۲ بگرفت
سر نوشت آسیا در دست !
پیش پای رخس مغرور فرید^۳ او
سرکشان شد پست
تیر تیز ظاهرش^۴ چشم عدو را بست
گرز محمودش^۵ بتان بشکست

• • •

اینک این مادر
 مادر آن قهرمانان
 مادر آن تاجداران
 مادر آن شهیران
 مادر محمود و احمد
 مادر فرق‌سند شیرافکن
 مادر تو، مادر من
 صد هزاران زخم بر تن
 با پریشان گیسوان با پاره دامن
 چشم برره خفته در زنجیر
 غازیان یک نعره تکبیر !!
 با تفک کهنه با شمشیر !
 با فلاخن با کمان با تیر !
 حمله !!!
 حمله ای چون صاعقه بر روس میهن گیر
 ضربه !!!
 ضربه ای جانانه در تاریخ بر زنجیر .

شرح :

- (۱) وزیر محمد اکبرخان بد دوست محمدخان پادشاه افغانستان قهرمان جنگهای استقلال بر ضد امپراطوری انگلستان .
- (۲) احمدشاه بابا، پادشاه افغانستان و فاتح هندوستان .
- (۳) ظاهر پوشنجنی سرسلسله طاهریان و مؤسس امپراطوری خراسان بزرگ .
- (۴) محمود غزنوی امپراطوری غزنین و فاتح سومات .
- (۵) فرید شیشاه سوری امپراطور افغانستان و برصغیر .

« تلشین »

شهیده!

ستاد مزار، ستاد جذبی د احترام د پاره
شهیده! ستاد پاکې خاورې د سلام د پاره

شمعې د اوښکو بلوم د عقیدت له مخې
ستاد مزار د ماښامونو اهتمام د پاره

زما د شعر لورې، د ننگه منار ودریده
ستاد عظمت په تصور کې د قیام د پاره

راغلي د ذهن له فردوسه، فریښتې فکر
د عقیدت د پېر زوینو د یو جام د پاره

زما په زړه دیرې خبرې خو ویلي نه شم
شهیده! خاورې چې په خوله خو صبریدلی نه شم

غریب د ژبا له حله تیر شولو بیر مخکې کارو
که زک هم وغوارم شیکه! خو ژبلی نه شم

ز د وطن په چن هغه بد نصیبه کلمه!
چې د حالاتو له کبله موسیدلی نه شم

خو بنا ماران په سه لار کارنه - وایه پرته دي
ستاد منزل په طرف گام ته سمیدلی نه شم

له گلستانه خو کسانو هدیره جوړه کړه
سر د گلونو غوڅول یې عقیده جوړه کړه

ستاد سرو وینو د مثال نه یې کور ته یووږ
نور یې په ټولې وین د گورو تیر شپه جوړه کړه

د جوتې شیر په ځای دغه نام نهاده فرهاد
باغ د پروین ته ستاد سرو وینو وطله جوړه کړه

چې چا ورنه ته یې پشکش کړې ډډې دور بهرام
ستاد سر وینو د گلونو څلرسته جوړه کړه

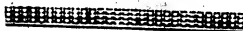
شهیده! ستاد پاکې وینې د لیلام د پاره
د مستقبل د رڼا لاندو د ما بنسام د پاره

خوک واشنگتون، خوک د ماسکونه لوانونه کوي
د غزا لاندو او غزا یانو انهدام د پاره

نن د روبلو او د الرو په بازار پیرو ده
ستاد لمرزو د منارو د انهدام د پاره

تیر شوی له سره، خکه ستا په سرتیر یې آشنا
د خپلې خوږې د تنین د اهتمام د پاره

د تنکې بگې ستا کړه اړ ته صد هزار احترام
د قام شهیده! دغه کارم یې درود و سلام.

«يون»

نيپور

(دديک ليدلې بحر شعر)

وطن کور دی وطن کور دی
 وطن پلار دی وطن مور دی
 دده نوم د ژوند انځور دی
 دده یاد د نړۍ تکه کور دی
 دده عشق د ایمان ژور دی
 په بېلتون کې یې سور اور دی
 بېل وطن کې ژوند پېغور دی
 چې وطن نه وي وړک لور دی
 په وطن پ سې مې شوری
 استنق لالیې
 په مایوړی.

۱۳۶۳، ۱۰، ۱۰

موږ مغه یتیم و

زه به چې کله ناکله او وخت
 ناوخت کلي ته تللم نو عبدالناصر
 ته به مې له نورو ماشومانو څخه
 زیات سوفات له ځانه سره وړلو
 او هم به مې د کور له نورو ماشومانو
 څخه زیات نازاوه، په کور کې مې
 دده د نوازش په باب زیاتنه
 سپارښتنه کوله، کله به چې له
 پیرې مودې وروسته کور ته
 ولاړم نو عبدالناصر به له نورو
 ماشومانو څخه زیات زما لیدلو ته
 تېری و او په وړو-وړو خبرو
 کې به یې راته ویل: چې بابا! ولې
 دې دومره پیرې شپې او ورځې
 تیرې کړې؟ ما به په یوه او بله
 پامه مغه ته تسلي ورکړه او په

سوفات ورکولو به مې
 خوشاله کړې.
 دا ځل پنځه میاشتې وروسته
 کلي ته ولاړم او له ټولو ماشومانو
 څخه د مغه مې عبدالناصر ته
 غز کړې، مغه هم په منډه-منډه
 ځان زما غیږې ته راوړس او په
 دواړو مخونو مې ښکل کړې
 او په غیږ کې مې ونیو، له جیب
 څخه مې د سمال راوکېش چې په
 خاورو او ډوډو سپیره مخ
 یې پاک کړم، دا ځل د نورو
 وختونو څخه دده په کپو وړو
 کې څه فرق معلومیده او د مخ
 رنځ یې هم سپیره راته معلوم
 شو، زه د د فکر په تال کې لاهو

چې ستا خو بابا نشته ، هغه خونړما
بابا دی ، ستا بابا خو لا پخوا مې
شوی دی ، نو ته اوس ووايه
چې امان الله رښتيا وايي ؟

په دې وخت کې زما له زړه
نه پخوا خداي (جل جلاله) خبر و

دده او دگران و لهن د

زرگونو نور و ویتيانو په

باب مې سوچونه پيل

کړل او د هیواد ټول یتیمان

مې مخې ته ودریدل ، خو

د دې له پاره چې عبدالناصر

بې جوابه پاتې نه شي او معصوم

زړه یې د غمونو په سیند

لا هونه شي نو مې امان الله

راو غوښت او بدر د مې

ورته وویل . هغه خو

لومړی منکر شو ، خو چې

ما څپیر ورسره راپورته کړه

نو ویې ویل چې ولې دی

همېشه ما وې ؟

هو ! عبدالناصر یتیم و

شوم ، خو ده مې په وړو-وړو

خبر و د فکر و نو د تال مسزې

واله کړې او په ژرغونې لهجه یې

راته وویل : بابا ! ته ، رښتيا

د امان الله پلار یې ، او زما

پلار نشته ؟ ؟

زده دده دې خبرې ولېرولم

او پوره شوم چې څه چل شته ، نو

دی مې په غیب کې ټینګ کړ او په

سر مې یې کاس راتیر کړ ، په ځواب

کې مې ورته وویل : بچو ! ولې

ته زما بچي نه یې څه ؟ هغه بیا

په ژرغونې لهجه راته وویل :

هغه بله ورځ مې له امان الله

سره جگړه و ، نو ده راته وویل

چې که بابا مې راشي د نو تا به

ورباته یې ووهم .

ما پوښتنه ترې وکړه : ښه

نو تا څه ورته وویل ؟ ده

ځواب راکړ : ما ورته وویل

چې زه به مې هم بابا ته ووايم

چې تا ووهي ، خو امان الله وویل

په دې مجبور کسري و
 چې د عبدالناصر په مخکې
 زما د شهيد وروڼه يادونه
 ونه کسري، ترڅو
 دې په دې ونه
 پوهيدې چې گویا زه
 د دې پلار نه بلکې
 تر دې

هو! عبدالناصر یتیم و
 پلار يې نه درلود او د
 خپل شهيد پلار يوازینی
 زوی و چې ماته را پاتې و
 خو دی له دې څخه نه و
 خبر چې رښتیا هم دی پلار
 نه لري او زه ده تر دیم
 ما د کور ټول لوی-واړه

رکړې خپله مننه په دې
 د لاس ته راغله ما بلکې

د راستمې ژبې لپاره
نیمه یارک

په نیمه لاسه کښې یو زوړ سړی

درنولو ستونګو !
لارند پښې افسانه دا مریکې نامتو لیکوال
ارنست هینګوی لیکې ده . دی په دې افسانه کې یو آواره او
بې کوره شوی بوډا راښيي چې د فاشستانو د ظلم د لاسه له خپله کور
راوړی او غمونو په مخه کړی دی .

ګاډی چې عسکر پکې سپار و و
دې خوا او هغې خوا خوځیده
او له پل څخه تیره شوه . یوه
لاری هم چې کلیوالي خلک پکې
سپار و و د حرکت په حال کې
و و . دا زوړ سړی تر اوسه
هم په خپل ځای ناست و او نه
خوځیده . دی ډیر ستړی او

یو سپین بزیرې سړی چې
عینکې یې په سترګو او زړه
کالي یې په ځان کې و و ، د سړک
په یوه نږدې کې کیناست . لږ
دې خواته یو لوی پل و چې
لاندې یې د سیند آوبه روانې وې .
په دې پله لاری ، ګاډی ، ستر
نبځي او کوچنیان تلل راتلل . یوه

سپاری

• لومړي کال اوومه گڼه ۱۳۶۳ د سلواغې ۲۰مه
 ۱۹۸۵ع د فبروري ۹مه

چلوونکي:
 محمد صديق پسرلی

پستی پته

G.P.O
 P.O.BOX 665
 پشاور پاکستان

بانکی حساب

الائید بینک
 جہانگیر پورہ برانچ پشاور
 اکاؤنٹ نمبر (۵۴۴)

ستومانه و او د دې ځواک یې
نه درلود چې لا مخکې ولاړ شي.
ملته نرمه وظیفه دا وه چې د
پله دې خوا او هغې خوا ته په
حرکت کې وم او په دې توگه
د شا او خوا سیمو امنیت ونیسم
او دا چې د بنمن نوموړه مخکې
راغلی مېرورټ برابر کړم.
او اوس لارې، گادۍ او
څلک نه لیدل کیدل. کله چې له هغه
سړک څخه تیریږم سپین بریږی
سړی تر اوسه هم همغلته ناست
و، نو پوښتنه مې ترې وکړه:
«له کومه ځایه راغلی یې؟»
ده په موسکا-موسکا ځواب
راکړ:

«له شان کارلوس» څخه.»

شان کارلوس دده دده پلرنی کلی
و، نو له دې کبله د خپلې ستونزې
د نوم په اختستلو سره په غرو
غږور ورسید او نریاته یې کړه:
«نزه یو شپون وم، څاروی

مې ساتل.»

ما وویل:

«نزه؟»

«هوکی! نزه همته پاتې وم
شپون وم، خو په پای کې ما هم
خپل کلی «شان کارلوس» پرېښوده
او راغلم.»

خو، دی لکه یو شپون او
نرمه پېوونکی نه ښکاریده. کله
چې ما یو ځل بیا دده ککړه
ناولو او تورو کالیو او غاویڼ
مخ ته وکتل وې ویل:
«څه څاروی او پېشو مې وو!
ډول-ډول ژوی.»

او په داسې حال کې چې
سړي ښور او، نریاته یې کړه:
«خو، ټول مې پرېښودل او
راغلم.»

ما ترې وپوښتل:

«څه ډول ژوی؟»

درلود؟

او ده ځواب راکړ:

نږد شپږ اويا کلن يم، دوولس
کيلومتره لاسه مې په پښو وهلې
ده او نور نو هېڅ مخکې
نشم تلای.

ما ورته وويل :

« خو، داځای د تميدو لپاره
ښه ندي، که کولای شي هغو
لاړيو، موټرو ته ورشه. »

او ده وويل :

« نه - نه - نه، يو څو شيبې
دلته کينم، وروسته به بيا
وخوځم، دوی چېرته شي ؟ »
ما ځواب ورکړ :

« بارسیلونا ته. »

ده وويل :

« نه، په هغو ځايو کې هېڅوک
نه پېژنم، خو سره له دې
هم له ستا څخه مننه کوم، ډير
مننه کوم. »

ده په سادگۍ او سترگيا راته

وکتل او په داسې حال کې چې
غوښتل يې دخپل خوړين زړه

« درې ډوله وو - دوی ونړې
يوه پيشو او څو کوترې. »
« نو، تابايد هغوی هم لته
پريښودلي وای ؟ »

« هو، هوکې ! د توپونو، ډنډو
او اوږونو له لاسه، يوه ظابط
راته وويل چه داځای پريږده
او په خپله مخه ځه. »

او ما په داسې حال کې چې
دې خوا او هغې خوا کتل ومې ويل:
« او ته هېڅ خپلوي نه لري ؟ »
ده وويل :

« نه، يوازې کوترې، پيشو
او څاروي مې درلودل، نه پوهيږم
چه په دوی به څه راشي، پيشو
خو مې ځان ساتل شي خو ونړې
او کوترې مې ؟ »

ما پوښتنه ترې وکړه :

« د سياست له پلوه په کومه
خوا کې يې ؟ »

او ده ځواب مراکړ :

« نه، يو بې سياسته سړي يم

ما ورته وويل :

« گورده، که دمه دې جوړه
وي نو پاڅه او له دې ځايه ولاړشه »
ده وويل :
« ډير ښه . »

وخوځيد، دې خوا او هغې خوا په
لويدو شو، بيزه په شا ولاړ او
کيناست او په داسې حال کې چې
لاستري ښکاريده وې وويل :

« زه يوازې او يوازې يو شپونوم »
زما له لاسه هېڅ نه وو پوځي دغه
زاره سړې ته مې کړې وای .
د يکشنبه ورځ وده او فاشستي
قواوې د « ابرو » د ښار له لارې
مخ په راتلو وې .

دا ورځ يوه دلرو او ورېځو څخه
ډکه ورځ وه ، امان ډير نژدې
ښکاريده او له دې کبله هيارې تراوسه
نه وې راپورته شوې ، او دې
زاره سړې د دغو ټولو بد مرغيو
سره - سره يوه نيم مرغی هم درلوده ، پښو
يې کولای شوای چې ځان وشرغوري ؟

غم ښکاره کړې وې وويل :

« پيشو به مې ټه وي ، دهغې
په باب هېڅ اندېښنه نلرم ، خو
څاروي او کورې مې ؟ ته څه
فکر کوې ؟ دوی به مراپسې
راشي او که نه ؟ »

او ما په داسې حال کې چې
هغه ليرې خوا ته مې پام شو چې
هېڅ لارې او گاډۍ نه ليدل کيدې
ځواب ورکړ :

« ولي نه ؟ »

« خو دوی به څه کوي ؟ زه
خو د ډزو او ډونزو له لاسه
دلته راتېل وهل شوم ؟ »
ما ترې وپوښتل :

« دکوترو دکسونو وروڼه
دې تړلي وو ؟ »

او ده داسې ځواب راکړ :

« نه - نه . »

« نو کولای شې چې والوزي »

« هو ! سمه ده ، دوی به »

والوزي ، خو هغه نور ؟ »

« فاطمی »

د سپوږمې ترپلوشولاندې

د مجاهدينو زور وړ او
تکره قوماندان اکبر خیل ساعت
ته وکتل او بیا ناڅاپه د خپل
لځای څخه پورته شو او یو
څو قدمه وړاندې لاړ، مجاهدين
چې د خپل قوماندان د خوی او
عادت سره پوره آشنا وو، د
هغه د پورته کېدو سره سم
پې په پیرو چټکتیا یو-بل ته
وکتل او پیر تر یوه درنده
چوپتیا د مجلس په فضاوڅپړ
شوه، مجاهدين ټول د خپل
قوماندان ځوا ته متوجه شول
او د یوې لویې حادثې د خبریدو
انتظار یې ځانونه اماره کړل
څو شیبې لا تیرې نه شوې چې

د ماښام څخه تیار وده د مغالو
چفهار په آرامه فضاء کې
غمنجنه انگازې کوله لکه چې د
یوې لویې فاجعې د راتګ څخه
خبر وو.

د کلي وړانې کڼدوالې د ماښام
په توره تیارد کې لکه د پېرو
او لوټو غونډې په نظر لګیدې.
مجاهدينو د سبا شپې جګړې
له پاره یوه اندازه لاسي بمونه
او د تانک-ضد ماینونه جوړ
کړي وو او ټول د یوې
حلقې په شکل په خپله اصلی
پناه گاه کې ناست وو او د
جنگ په تاکتیک او نقشه یې
خبرې کولې.

به ښه جوړ کړم .

دا وخت د ماښام اوود
(۷) بجې دي او د جمال د ټاکلي
وخت د راتګې شخه يو ساعت
تير شوی دی .

جمال چې يو غښتلی شل کلن
ځوان دی ، درې میاشتې مخکې
پې د ناهید سرو کوزده کړې
وې ، ناهید د منطقي د موجوده
ولسوال ورپه ډېره ده او د ناهید
پلار چې يو مسلمان مجاهد ؤ
خه موده مخکې د اسلام په
لار کې د جهاد په "جړم" د کابل
د علاقه - دارۍ له خوا زنداني
او په شهادت رسېدلی ؤ .

او د هغه د فامیل واګي
د هغه د پېر چې ولسوال ورور
په اختیار کې دي .

جل چې د مجاهدينو سره
مخني ارتباط درلود ، د ناهید
په مرسته به يې د ولسوالۍ ټول
مؤثقي رانړونه او جنګي نقشي او

قوماندان اکبر مخ راواړود او
او په جګه آواز يې وويل :
جمال مو هير کړې ؟ مجاهدين
ټول د خپلو ځايونو شخه پورته
شول او وارخطا ودریدل .

بيا قوماندان اکبر وويل :
جمال هڅکله د وضع شويو اصولو
ښه سرغړونه نه ده کړې
خدای (جل جلاله) خبر به جمال شخه
ووشول ؟ ! قوماندان اکبر
د ناهید د زنداني کيدو او د
جمال د نيولو شخه چې پرچمي
ولسوال يې امر صادر کړی
ؤ خبر ؤ .

مجاهد عمر په داسې حال کې
چې د خپل راکټ - انداز په ميله
يې لاس واهه وړاندې راغی
او ويې ويل :

که د جمال يو شاخکی وينه
تويه شوې وي ښه به
خدای (جل جلاله) قسم دی چې
د روسي لټکرو د وينو شخه

راپورونه مجاهدینو ته رسول له بده مرغه وروسته له څه مودې څخه ولسوال د جال او ناهید په دغه مجاهدانه حرکت خبر شو او ډیر ژر یې ناهید د ولسوالۍ لوی زندان ته ولېږله او د جال د نیولو حکم یې ورکړ. کله چې جال ددې مسئلې څخه خبر شو د ناهید د زنداني کیدو سوزونکی اور یې په بدن ولگیدو سرسم او غمجن د کلي خواته روان شو او د ناهید د خلاصون په فکر کې یې خوب او آرام په ځان حرام کړل. کله چې کلي ته ورسید په کلي کې د مجاهدینو په پناگاه باندې د روسانو د حملې خبرې کیدلې. روسي لښکرو او د مغوی داخلي د پېچي غلامانو تصمیم درلود چې د مجاهدینو په سنگر ناڅاپه حمله وکړي مجاهدین په شهادت ورسوي

او سنگر وچاړ کړي. جال د دغې دسيسې څخه خبر شو مگر پوره پوه نه و چې روسان کله او د کومې خوا څخه حمله کوي ؟ د همدغې قضیې د بنده پوهیدلو له پاره کلي مشر ستون شو او پناه گاه ته د تلو څخه یې ډډه وکړه او غیرت اکا چې یو سپین بیری مگر غسټلی مجاهد و، ولسوالۍ ته ولېږه ترڅو د ولسوالۍ څخه پوره معلومات راوړي، غیرت اکا وروسته د څو شیبو څخه راوړسید او د حلې ټوله نقشه یې د یوه افغانی عسکر څخه پوښتلې وه او پوره معلومات یې تر لاسه کړي و. غیرت اکا د روسانو د حملې ټولې عمده نقطې جال ته وویلې. او جال په ډیره بیرې غوږ نیولی و. په دغه وخت

کې د تانگونو د زغېرو دروند
او هېبت ناک آواز په فضاء
کې انگازو واچوله، غیرت اکا د سرک
خواته منډه کړه او په سرک
پې نظر واچوه، د سرک په هغه
سرکې د تانگونو یو لوی کاروان
لکه تور بشمار د شمېې د پټه
تور تم کې خوځېده، غیرت اکا
پټه ډیره چټکتیا جمال ته غږ
وکړ: ځان پناه گاه ته ورسوه
کاروان راغی او ډیره خطرناکه
قوه ښکاري!

جمال د غیرت اکا د غږ
سره سم په ډیره چټکتیا د
مجاهدینو د پناه گاه په لور منډه
واخېسته او وروسته د خه
جنگل څخه د پناه گاه نژدې
ساحې ته ورسید.

مجاهدین چې د جمال له پلوه
ډیر غمجن او پریشان وو د لیرې
څخه یې یو نفر ولیده چې د
پناه گاه په لور منډې وهسي

مجاهد عمر غږ وکړ: قوماندانان!
فکر کوم حال دی. قوماندان اکبر
هم لږ څه خنجر شو او یوه
نترخه مسکایې په شونډه
وځغلیده، د دې خبرو سره
سم دوه کسې مجاهدین لږ څه
وړاندې لاړل او "درېږ" غږ
یې وکړ، جمال خپل تاکی شفر
ووايه او نژدې راغی او وروسته
مجاهدینو خپله غیرت خلاصه کړه
او جمال ته یې د سلامتیا په راغلل
ووايه. قوماندان اکبر د لیرې
څخه غږ وکړ: ما فکر نه کاوه
چې جمال به له موږ سره داسې
داسې توکني وکړي. زموږ پرېشان
به خپله پرېشانې وکړي!...

جمال د قوماندان اکبر خبره
قطع کړه او وې ویل: عفو
غواړم، زه د روسانو د
شمېې د حلې تحقیق او معلومات
وځنډولم. ما رښتیا د وضع
شوېو اصولو نه سرغړونه

شمه تقریباً پخه شوه
سپوږمۍ د غرونو د شا
خڅه سر را پورته کړ او د
دې لوی محشر د تماشایه
انتظار یې خپلې ښکلې وړانګې
د دښمن په تیرو تانکونو
خپری کړې او د مجاهدینو
هدف یې لا روښانه کړ.

کروان هم پله ته نژدې
شو او لومړی تانک د پله
منځ ته راوړسید، په دغه
وخت قوماندان اکبر په جاک
آواز د تکبیر نعره پورته کړه:
(الله اکبر). د مجاهد عمر
راکت-انداز په اور غورځولو
پیل وکړ او پول یې د روسي
تانک سره یوځای لکه د اور
یوه سکروته د آسمان په لور
پورته کړ.

د مجاهدینو د گولیو باران

په روسي کاروان لار د ورکه
کړ او د تانکونو لېو او لوګي فضا

کړې ده مگر چاره نه وه. په
هر حال تر شپږ قوه نژدې ده
چې ولسوالۍ ته ورسېږي او د
ولسوالۍ د ښي اړخ سرک خڅه
پر موږ باندې حمله وکړي.
قوماندان اکبر وویل: چاره
خه ده؟ (جان په خندا شو او
د سرک لوی پله ته یې اشاره وکړه)
لومړي باید پول وچاپ کړو
او وروسته به په سره لښکر
د گولیو باران جوړ کړو.
قوماندان اکبر مجاهد عمر ته وکتل
او مسکې شو، عمر پوه شو
او خپل راکت-انداز یې عیار
کړ او د پله په لور یې حرکت
وکړ.

اکبر مجاهدینو ته قوماند
ورکړه: د سرک په امتداد دوه-
قطره سنگر ونیسئ.

مجاهدینو سنگر ونيود او

د روسي یرانو د راتلو په
انتظار یې ځانونه آماده کړل.

ونیلو قوماندان اکبر مجاهدینو
ته قومانده ورکړه : ولسوالي
محاصره کړې او کوښښ وکړې
چې ولسوال مو ژوندی لاس ته
راشي ، مجاهدینو ولسوالي
محاصره کړه .

قوماندان اکبر په لوو سپیکر
کې په جگې آواز وویل : که تسلیم
نه شوی نو سرنوشت به مو د
هغه روسي کاروان په خیر شي .
ولسوال او نورو خلقي پرچمې
غلامانو د مرک له ویرې لاسونه
پورته کړل .

مجاهدینو د زندان دروازه
ماته کړه او د جال سرد یوځای
د زندان انگرې ته داخل شول

ناھید د زندان د قورومیلو
څخه ، لکه خوار لسه سپوږمۍ
چې د وریځو د لړیو شاته
ښکاره شي ، وېرېښده . جال
نژدې ورغی او د ناھید په
تورو شهلایي سترگو کې یې
د وفا رنځ ژندی ولیده .

شپه تېر شوې وه او سبا وون
نژدې ؤ ، سپوږمۍ خپلې وروستی
زړینې انگرې د غزونو په سترگو غوږلې وې .
ولسوال او نور پرچې او
خلقي غلامان پکې اوتري د مجاهدینو په
سنگر کې پراته ؤ .

ناھید د جال د مټه زخونه په خپله
سرد لوبته تړل . قوماندان اکبر او مجاهد
عمر په خندا د سپوږمۍ زړینو لوبه شوته کتل .
(پای)

”پسرلی“

خلیفه مراد

دومان یا په اعزازي نوم
سلمانان هې هم خبروته تېري
ناست وي، خو خلیفه مراد بهي
د خبروگوډی و، چې سر
به دې لانه و ورته نیولی
ده به بیا د یوې کیسې فیسته
ایښې وه، تر بیاتي یې ژبه
تېره وه او تر ماشین به یې
خوله پیره خوځیده.

ممکن دومان به په دې توګه
په سړي د سرچلولو د
تکلیف وخت ژر تېروي او
پام به یې په بله اړوي چې
تر بیاتي لاندې د زمان
ثقلت پیر حس نه کړي. یا
ممکن دا علت وي چې دومان

هر ځای او هر کله ته چې
راځي اوله پیر و سره یې
هر وړاخ لیدل. کتل کیږي
پیر څه ویني او پیر څه
اوري؛ نو له دې لوبې که
نه څاڅي هم و به څاڅي.
ښایي هم فرصت په ګوتو
ورغلی وي چې دده خوله
خلاصه او ستا ورته تېرې
وي. او چې غوښتو
ورته نیسي؛ چاره به دې
څه وي؟

خلیفه مراد د څلوېښتو
پنځوسو کلونو په عمر
نږی، وچ او په ونه میانه
سړی و. نکه څپل سرچورلو

فہرست

صفحہ نمبر	مضمون	لیکھوال	مخ
۱	تفسیری از آیات قرآن حکیم	-	۳
۲	مادر دہ زنجیر	مجمود فارابی	۱۰
۳	شمسیدہ	تلشین	۱۳
۴	پہر	دیون	۱۵
۵	ہو! صفہ یتیم و	محمد عارف غزوال	۱۶
۶	پہ نید لار کسے ...	ہینگوی (دراستی ترجمہ)	۱۹
۷	د سپوز می ترلو شولاندی	سید اسماعیل قاضی	۲۲
۸	خلیفہ مسراد	پسری	۳۹
۹	د مار کستی فلسفی پہ ...	میرزا خیل پنبوری	۴۴
۱۰	دوبیتی ہا	گل سرخ	۵۰
۱۱	لندی	-	۵۲
۱۲	دریم جہان	ذبیح اللہ عطائی	۵۵
۱۳	راز و نیاز	فضل ولی ناگام	۵۷
۱۴	د شہید سپوز می مرثیہ	م - غزوال	۵۹
۱۵	رژید لی گلبن	خراسانی	۶۶
۱۶	صفہ "فنا" شاعر ...	حبیب اللہ رفیع	۶۹
۱۷	بار کج	راستی	۸۱
۱۸	پیورد	دھاتی	۸۴
۱۹	سدرہ لیوان	پاسنی	۸۸
۲۰	نئی کتابونہ	-	۹۲

ماڻھين ترڪار به ٻي ڪرڇا ٻيڙه
 وه او تر مطلب به ٻي
 "پوڻهيڏي" ٻيڙو ۽ خرنگه
 ڇي سابقه دار ڊلاڪ ۽ ٻيڙي
 ٻي پٿرندي او ٻيڙو پٿرندي
 د خان تيلولو چل ٻه ورتلو
 او ٻه ڏاڏو - ڏاڏو ٻه پڙهيو
 مراجعين ٻي گن او ڊاڪار
 ٻي پراڻو ۽ ٻه ٻيڙو ڪسي
 ٻي هتي وه خودي به
 ٻيڙو وخت ڊڪورونو ٻه
 خدمت ڪي ۽ ٻيڙو ڪورونو
 ته به ٻه خپله ورتلو او ٻه
 ڊي توڳه به ٻي تر هغو لڙو
 گزرو ٻي وه ڇي بل ته مراجعه
 ويند ڪري ، سهار ڇي به ٻي
 چاي ٽمبلي ۽ ٻيڙو ڊوڪانو
 پٿر ٻيڙو ، شاگردان به ٻي
 به ڪار و گومارل ، د سلف
 ضروري سامان به ٻي ڇي
 تيار ٻه يون بڪس ڪي پراڻو
 وو ورسن واهيستل ٻه

ٻه بايسڪل به ٻي پٿر واهيل
 ڊيڙو گرام له مخي به ٻه
 ٽاڪي ڪورونو راڳر ٻيڙو
 او دهغوي سرونه به ٻي
 جوڙيل (اصلاح ڪول) .
 خليفه مراد ڪور ، ڪله
 لونه ، زامن هم لڙي ڇي درستو
 دده لاسونو ته ڪتل خرنگه
 ڇي لوي سرونه ورتو ته پٿر
 د لويو خلڪو داد هم لوي ۽
 گذارو ٻي ٻه او ٿروندي ٻي
 مخ ٻه ٻه ڪيلو ۽ ٻيڙو ٻه
 سربو ڊر لڳيا شو لومري
 به ٻي د چا غٽي او سرويڊار
 سري تعريف دته راڻيڻيست .
 دا به ٻي دته بنودله ڇي
 ددوي ٻه منڇ ڪي صرف
 دغه د بياتي او اضافي ويندو
 رابطو نه ده بلڪه دوجانبه
 اخلاص او لومريني هم سره
 ترلي ڊي . ڊي ڪه به نيه
 شپه ڪي هم وي دهغه

خدمت ته حاضر دی، او که
 په غنډو په اغزو هم لاره
 فرش شوي وي په سرورځي
 په خلیل کې خلیل نشته، دی
 یو سچین مامدین او سم سیله
 بنیادم دی چوسه نه پېژني
 که مخ په مخ وي - که شاهه شا
 د نیکانو ښکې نه هیروي
 او د ښو خلکو ستاینه او
 لمانځنه ایماني او وجداني فریضه
 گڼي، دی له هغو چا پلوسانو
 او مداحانو څخه نه دی چې
 له چا مخامخ هاشم ځایي جوړي
 خو چې ورته شایې شي
 د قارون میراث خور یې
 بولي یا په حضور کې درڅه
 ځان او اولاد جاروي خو په
 غیاب کې یې د مرګ لایق گڼي
 او نه کړي جرمونه ورسپوري
 تپي. ده به دا ښودله چې
 دی که غریب دی غریب به
 وي، که عاجز دی عاجز به

به وي، که لوم دی لوم
 لوم بهم وي خو فطرتاً تپي
 او خپل چارو کې بنیادم نه
 دی یا په یاره، دوستی
 سر وړ کوي لوبه هر وخت
 ورس باندې ښکاره وي چې د چا
 په لمشي کیني، نه یې شکوي او
 نه ورس باندې توکي.

خلیفه مراد په دې توګه
 هرچاته د پاس خاوند او
 د ښکې وړ سړی ښکاریدو
 هر چا به ویل ښکې په خلیفه
 مراد ښکاره ده سړی باید
 ښه له هغه چا سره وکړي
 چه په ښو پوهیږي او مني یې....
 لمبعا د خلیفه مراد په
 دې خبرو دده دانه نوره
 هم زیا تمیده، هم یې دنوي
 زړه سواند پیدا کول، هم
 یې پخواني ډیرې مهرباني ته
 تشویقول.

کله به چې خلیفه مراد

د چاله تعريف او تجيد نه
ونگار شو؛ لاند به يې د گرانې
او فېتنې له لاسه گريوان
درته خيري کړ
چې وړه مثلاً په دويمره
وي او ورپېچي په دومره
او غوښه او غوښه خوښه
هغه خوري چې خوراي
يې شي .

ځه به يې پتوړم زه چې
به هرکله ورته کېنا ستم دده
له پيرو مکررو خبرو به
پکو وم چې يوه يې هم راته
نوي او د اوريدلو وړ
نه وه - هر وخت هغه يو
مبتدل مضمون و او هغه
يوه سندره !

ښار له دلاکندوک وځو
نه پوهيدم چې څه شي به يې
ته اړکړم چې تر لاسو تشو
د وکانونو راتير شم او دده
په هټۍ کې د انتظار سختې

شيبې او ورسره د دې خټو
کيسې ومنم او واورم ؟ پټه
چې ښځه يې مړه شوه او د
کور جاۍ جار او د نغري
غاړه ده ته ورپاته شول او
بيا يې د ځينو زړه سواندو
اونيمو کارو يارانو په برکت
بله ښځه خوږه او کور يې
ورباندې بسيا کړ ، هم يې
مشکلات پير شوي وو - پير
څه يې لرل چې ورباندې
وړن غيږي ، هم يې پيري
مرستې ليدلې وې مجبور و
چې د هر چا ونه ده ځانته
ځانته وستايي . چې څو تاره
وېښته به يې د بياتي خوږ
ته ورکول لس ځله به يې
بياتي خواږه له لېږې ورته
و چېغوله او هر وېښته به
يې په خپلې ماتې زړې ښځې
يوه خوا - بله خوا واروار واروار
ځکه چې له خبرو به نه و

هتې دې او په هره هتې
 کې بيا غومره کسان صرف د
 خلکو د وېستو د اصلاح له پاره
 په کار بوخت دي ، مختلف
 وسايل يې ورته جوړ کړي
 دي چې د چا وېسته کوم ساتي
 يا ملي تر ټاکلي حده اوږده
 نه شي ، که اوږده شر ممکن
 نزي په بله واورې او د
 جهان په نظام کې بېگه وړي
 راوړي . خو هيچا تر اوسه
 د دې خبرې سوچ نه دی کړې
 چې اوږده لاسونه اوږدې
 ژبې هم د لنډولو او غوڅولو
 دي که نه ؟ که دي هغې ته
 هم کومه هتې او وسايل شته
 که څرنگه ؟ که نشته نو ايا د
 وېستو تر اوږدېدو د ژبې او
 لاسونو اوږدېدل ټير لوي
 عيونه ندي ؟ ايا زبان بازي
 او دراز دستي د و مرده
 کم اهميت دي چې د وېستو

وړ خلاص ، د يوه سر برسېرني
 اصلاح به دی کافی وخت نيولی
 يوه وړخ دده تر دوهم واده
 راوړوسته نو ورته ناست
 وم ، دی مې له وېستو سره
 لگياؤ د بياقي زور يې ورنیول
 داسې معلومېده چې خليفه مراد
 عادت خلاف گونگه روژه نيولی
 او تر خبرو په کار خوښ
 دی . د بياقي پرله پسې غچ غچ
 د دوکان سکوت ورماتاؤ
 تا به ويل چې يو سېل توکمه
 په بازارونو کې مشغولينې ، شاگرداؤ
 يې پټه خوله توش وو ، نه
 دوی بنغيده نه موږ .. د هر
 مين شاته د غچه - غچه - غچه غچه
 آوازونه راپورته کيدل او
 په هره لمن کې د وېستو
 سرونه وو چې راتو ميدل .
 خپلو تصوراتو ته خلاص
 وم ، سودا راولويده چې گوره
 په هر ښار کې غومره د سلافي

قدر اهمیت هم شوک نه ورکوي
که شنگه ؟

یا خو خبر بل څه ده
په کمزوري اوبېجسه شي دهرچا
لاس بر وي . وېسته اونوکان
ځکه ژر-ژر اصلاح کوو چې
کمزوري دي او دې څنډو
لنډول او غوڅول ضروري
امر دی

خلیفه مراد به خدای خبر
په څه چورت کې و ؟ یا به
پي د خپلې بیا تي پرله پسې چغکي
خوښ وو ؛ هېڅ پي هم نه ويل.
ما په زړه کې ويل : سرپه ! دغه څې
عادت شه چې هم وخت لاسپيږي
هم ماغزو .

د بياقي گانو غچ-غچ : موسیقي

ستېرو اندېښنو ته د منزل
بال وېر ورکول خیال چې
به له یوه میدان نه راستون شوی و
بل میدان به پي به نظر کې و چې پوه نه
نکړه کونډیو بیا به پي د بل غونډختوبت کړي و

په منتظرینو کې دیو
معلم صاحب ناست و ، تر
دغه دمه په یوه شکیدلې
پخواني مجلې توپن و چې
د عکسونو او ؟ عنوانونو له
کټلو فارغ شو د انتظار لمحو
درتبت پي نه و زغلاي شو
یا ښايي غوږ ونو به پي کاه کوله
چې له خلیفه مراد څخه یې
پوښتنه وکړه :

خلیفه اکبرجان نه معلومېږي

چېرته دی ؟

اکبر د خلیفه مراد مشر
زوی و ، د اتلسو-نولسو
کلونو په عمر ، چې کله به
له ښوونځي راغی ؛ د پلار په
دوکان کې به پي کار کاږي .
خلیفه چې تر دغه دمه خدای خبر
په څه اندېښنو کې د وېر و
یو ناڅاپه لکه سور کړي
رباب ته چې لاس کړي ؛ په
خبر و راغی ، هر رڼي پي

تیتاؤ، څه ناڅه مې لاس
 ور باندې خلاص (سپک) و
 که به نورڅه نه وو؛ د
 کور سودا خو به مې وره
 اوس رسیدلی دی، دلاوت برنښ
 زوی ترې جوړ شوی دی
 که خدای (ج)، خبر دوزیر
 فتح خان لمسی؟ څه چې
 ورته ووايم به خوله
 پورې مې خاندې، نو معلم صاحب!
 که دې خوا نه بدیږي؛ زه
 خو وایم: که د تعلیم دغه شی
 وي، به توبو مې توبه ده
 او که مې د مکتب دغه گټه غځو
 ته رسیدي؟ تر مکتب مې نه.
 مکتب ښه دی. مونږ چې
 مکتبونه نه وو لوستي کوم
 له لوږې مې شوي یو یا چا
 له مجلسه لټولي یو؟ چې دوی
 به راته لندن فتحه کړي.
 معلم صاحب وویل: خدای
 دې خیر کړي لکه چې ډیر

له شکو و لبریز او هر وېسته
 مې د شکایت ترې شوه، د زوی
 د لاسه مې سر- تندې وټکول
 او په ښېر مې ورته خوله وچه
 کړه؛ وې ویل: معلم صاحب
 هیڅوک نه دی ملا مت خطا درسته
 له ما پېښه شوې ده، وایي آسونه
 مې نعلول چيند ښو هم پښې
 پورته و نیولې ماته وگوره
 زما خوارۍ- اریانۍ ته وگوره
 زما کار، کسب او پېښې ته وگوره
 او بیا دې ته وگوره چې اکبر
 بد مرغه مې په لوی لاس
 واستاؤ ښوونځي ته دې ته
 مې نه کتل چې چېرته هندوان
 او چېرته اوسبان؟ پرته له
 دې چې پتلون راته واغونځي
 بکس گکي ترڅنګ کړي، غټ- غټ
 وږغېږي او ارته ارته وگرزي
 نور مې د خلی شمېر هم نه
 ور باندې کیږي. پخوا لا یوڅه
 ښه و؛ لېږ- ډیر به مې لاس

خلیفه مراد

کې د معلم او مکتب گناه نشته
نه مکتب او معلم چاته د خودی
او بېباکۍ درس ورکوي .

خلیفه وویل : د مکتب
او معلم څرنگه گناه نشته ؟ نوې
ځواني خو په مونږ هم تېره شوې
ده هېڅوک له مورغ سپین بېړی
نه دی زموږی درست چې
گوري ماشومان وي زلمیان شي
بوداگان شي د هېچا سترگې
له وازو نه وي ډکې . هرڅوک
څه خوري - څه پریږدي دومه
مستي او داسې ځواني دي او
واخلي چې سړي دومه له چتې
وباسي چې نه مور پېژني - نه
پلار پېژني - نه خدای پېژني
نه یې پښتیا باور وي - نه په
حساب وکتاب . وایي دا خبرې
درستې ملایانو د خیرات او
زکات له پاره ، او شتمنو غریبانو
د تسلی له پاره جوړې کړې دي
په دغه چل غریبان لوښي او

ورته خوږیدلی یې چې دده
له امله درست معارف ته یې
قهر یې ؟ !

خلیفه وویل : څرنگه به
نه یم په قهر ؟ زوی
یې له بڼې راڅخه وېست ، اسان
ته به گوري ته به وایې چې
مخکې دده په ښکر ولاړه ده
او د اسان تناوونه ده راتینکې
کړي دي ، او ټي - بوټي ، اړه - بچه
به وایې چې په ټکي یې نه پوهیږم
او ښایي چې دی هم نه پوهیږي
دی ته به نه گوري چې که نور
یې وایې به وسه به یې وي
پکیر چې الله بولي څه به ویني
خو خوار سړي او سور یې سپی
ساتل د بې عقلو خلکو کار دی
چې ځان نه پېژني وایې هغه خدای
نه پېژني .

معلم وویل : ښه به شي
ځواني ده ، په نوې ځوانۍ کې
هرڅوک دغسې وي . په دې

خلیفه مراد

دې کې شك نشته چې ځينې
معلمان حربي فعاليتونه كوي علاوه
پېر مسمي ولفېن چې هلكانوته
د بنوونځي د كتابونو تدريس
دي؛ خپله تيوري او اضافي
څه هم وړنسي او خصوصاً
مغه شاگردان چې څه له عقله
پل او ساده وي يايې په درسونو
كې خوند نه وي يايې بدبيني
حسن قوي وي؛ د اشان هلكان
ښه وړ جذبيري. كه دې خوا
نه بدبيري؛ اكبر جان درې سره
كمزوري لري. هم ساده او
خوش باوره دي، هم يې په
درسونو كې خونده نشته. داسا
لطف او كرم ته اړ دي او هم
ښايي له كورن مانېجن او
خواپيتا وي.

خلیفه وویل: د کوره
چا ورسره څه کړي دي؟
چا زيات خوږې دي چې دي
پاته دي؟ په مونږ کومه

د دوی حق او حقوق ورڅخه
خوري....

په توبه کې دې توبه وي
زوی نه دی سور کافر دی
نو که یې په مکتب کې نه وي زده کړي
ته دوايه دا خبرې چا غوړې کي
ورایني دي؟

معلم وویل: په مکتب
کې څو هغه دي په زرگونو
د نور هلکان هم سبق وايي چې
يو پکې باد ساري شو د نور
څه گناه؟

خلیفه وویل: معلم صاحب!
په زړه کې دیر لاس مه ووهه
ویریدم چې ترقي به یې شي
و به چوي. دا پروڼ-پروڼ
چا راته وویل چې اکبر خلق
شو دی. نو که دا خلقي توب
ورته معلانو نه وي ورنه ټولې
او مغوی نه وي ورته لمسولی
نو زه ولې نه خلقي کیرم؟

معلم وویل: مراد اکا! په

خلیفه مراد

شوی چې نوی واده دي کړي
 وای چې دده مړوت شي
 هوسی هسي هم له پښو کړي
 ده چې پښولي ورپښو کړي
 د غرو-رغوشي . دده هم چې
 څه خپله عقده وه ، څه به نورو
 په پښو کړي وي طبعاً دي
 نتيجه ته رسيږي چې سرمايه
 دشر او فساد منبع ده چې له
 بسوي دومره بد راولاړيږي
 بد اړخ به يې څنگه وي ؟ ...
 او چې څوک په دومره بدۍ
 برسيږي د سرمايي ملا تړي
 هغه بايد څه وبلل شي ؟ ...
 مجبور شي د مارکس نظريوته
 د عقيدت سرکښ دي او په
 پټو سترگو د کمونيزم او
 ماترياليزم په لور روان
 شي .

د دوی بحث وار په وار

جدي بڼه غوره کوله زما په
 مخ او سترگو د وېستوباران

باچهي ده چې دده خونديده
 نشته ۹... .

معلم وويل : داسې فکر
 کوم چې د نوې کلوې به دي
 ورسره سپي ښه نه غاږي
 څه هغه پېر دی مور ده ، څه
 دی ملک دی . چې پېر دی مور
 د کور واکداره وينې ، هغه به
 خبر يې هم بده ور باندې
 لگيږي . پاته شوه لا ستوخه
 خبره . دغه علت دی چې عقده
 يې اخيستي - کور ، اور ، ته ، زه
 حتی درست نظام ورته د اړولو
 وړ ښکاري او ټول مقررات
 بېهوده او ظالمانه په نظر وږي
 څرنگه چې له تاسرو يار ، آشنا
 د خدای (ج) په جهت د واده
 په مصادفو کې مرسته کړې ده ؛
 دی فکر کوي چې که سرمايه دار
 نه وای هر څوک به په خپلو
 خولو کې ډوب وو ، ته به
 هېڅکله په دې نه وی قادر

خلیفه مراد د بیاتی غاښ چپې
ورته کمیدو . دوکان یې چلیدو
خو د بهر د یارانو یې ورځ
په ورځ کمی و ، هر شتمن
له بل سلمان سره قرار داد کړي
و ، ځکه چې دده زوی اکبر
کمونت شوی و ، د کمونست
او سرمایه - دار خو هسې هم
لکه میړه او لیوه ښه نه سره
ایسوي ؟ خلیفه مراد په دې خبرې
دیر خواشینې و ، نه یې د
زوی ښکاره فعالیتونه د پټولو
وو - نه یې بله چاره لیده له
اکبر سره بیه کله پخلا و - کله
مرور ، خو اکبر کم ساری نه و
چې د پخلا کیدو اړ وې یا یې
د مروریدو پروا دار .

د خلیفه مراد خرڅ مخ په
د پټولو او عواید یې مخ په
کمیدو وو ، تش دوکان ته
ناست و چې له هغه نه هم د
شاگردانو برخه او د دوکان کرایه

و . د بیاتی گانو له غچها سره
مې د دوی خبرې اوریدې خو
رښتیا خبر داده چې هر یوه
به د خبرو وار ونیو ، خو
به بل ته وار ورسیده ماته
به د حق په جانبه ښکاریدو
ویل به مې چې ښه وایې
هغه بل تېروتنی دی خو چې
بل ته به وار ورغی د هغه
دلایل به هم د منلو وو .
زما سر اصلاح شو ، د بیاتی
او بزو منځې له جنجاله په خیر
خلاص شوم ، د دوی بحث
هم مخ په تمامیدو و خو
ننپې ته نه دوی سره رسیدلي
وو لکه زه په دې پوه شوم
چې خبر ښو ته وړک دی
که بدو ته ؟ که بدو ته
وړک وي د وړکې اصلی عامل
او علت څه شی او څوک دی ؟ ...
شپې - ورځې تیریدې ، نه د
خلکو وېشته تمامیدل - نه د

تفسیری از آیات قرآن حکیم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ۝ وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أحيَاءٌ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ ۝ وَلَنُفْلِتَنَّكُمْ بَشَرًا مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ فِي الْأَنْفُسِ وَالْأَمْوَالِ وَبَشَرًا صَّابِرِينَ ۝ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ الْمُصِيبَةُ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَأَنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ۝ عَلَيْهِمْ صَلَواتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۝» (١٥٧ بقره)

ترجمه :- ای مومنان از صبر و نماز مدد گیرید

که خدا با بزرگواران است . و کسانی را که در راه خدا کشته شده مردگان مگوئید . بلکه آنها زنده اند و شما نمی دانید . و هر آئینه شما را از مایش کنیم بچیزی از ترس و گرسنگی و کمی مالها و جانها و میوه ها (و در نتیجه پیروز برآمدن) صابران را مژده ده . آنانیکه چون ایشانرا مصیبتی برسد گویند : ما برای خدائیم و همه باو باز می گردیم . برین گروه است عنایات و مهربانی از جانب پروردگارشان و این

خلیفه مراد

د ښار والي او مستوفيت محمول
چراغ پولي، جابرو کشي
خو کيداري او نور وضع
شي، څه به پاته شي چې دی
ور باندې سلامت کور وچلو
هغه هم په دې گرانو قيمتي
کې ؟ ... له زويه يې څه جوړ
نه شول، نه د دين شونه سدين.
په دوه کاله کې خليفه مراد
داسې اندېښنو خپلې و چې تا
به وويل اويا کلن بونې دي.
د شور له کوتا ور وخته
د اکبر بېلې ميره او غوا يې
لنگه شوې وه، آخر پنځه کلن
حزبي او د گوند سلبه د از غږي
و، ديرو چې اوس سازمانونو
ته لار پيدا کړې وه خو له يې
اسان ته غورځوله. او په
ښاده د خواست يې د جاعرض سلام
هم نه اورېده، دی خولا پخولي
حزبي و د هغه وخت چې چايي
لا د حزب ليدو نه پېژاند

او چاته لا دا پته نه وه
چې خلق يعنې څه ؟ چه ميتا
وتله اکبر جان د يوې موسسې
معاون او ورسره د ولايتي کمېټې
گوندی غړی شو. د بل معاش
سرکاري موټر، پسته او لويه
چوکۍ د وسيعو اختياراتو سره
يو ځای په لاس ورغله. لويي يې
را شروع کړه پخپلو همزولو
او خپلو هغو استادانو چې
دده سپی به ښه نه ورته
غښتو، ور پي يې د هغو
سرمایه دارانو لېست برابر
کړ، چا چې يې له پلار سره
د واده په مهارفوکې مرسته
کړې وه او په نتيجه کې يې
دود وړاند ورتړل شوي.
را چل د انيسه - هغه نيسه
د اتړه - هغه تره ... په لغتو
وخت کې يې د زړه براس
وړېست. څرنگه چې خبرته دي
او قرا بتونه کښلي دي پلار

خلیفه مراد

ده ته دخپلې پېشې
په نسبت عجیب و غریب
مایوسوونکي تاثرات وړېدا
شوي وو، همېشه به یې آیندې
ته په شک او تردید کتل
فعالیت یې پیر شوی و کلاس
اوینې یې پیر سترې و و
خو، تر یست ژواک خوښه یې
مخ په خرابیدو وه.

یوه وړځ چا ورسره
وویل: اوس خو شکر دی
اکبرجان لوی سړي شو وړېاندې
هوسا به یې ۱۹

ده وویل: اکبرجان دی
خدای (ج)، لري د حزب په
چارو کې داسې غرق دی
چې کور-اور یې په خیال
کې هم نه ورگرنزي په شپو
ورځو وړانګ وي، لکه تاسو چې
یې نه وینئ نه دی هم نه
وینم، مگر هغه وخت یې
وینم چې سړي رسېدلی وي.

یې هم ورسره اوبه په پوکي
څښلې چې مارشونه به راوړل
مراد اکا به یې په سر کې "هورا"
ویل چې دخپلې خوښې خلق
کار به پیل شو، خلیفه به
هرو-مرو لستونکی ورتغښتی و.

خلیفه مراد د ولایتی کومې
رسمي ټاټوبي خو په افتخاري
توگه او خلق روحیه په میاشت
کې به یې دوه ځلې لید تر لږه
پنځوس شپېته شرونه سپکول
خو هڅکه چا دده خلق کار
په کار نه وښود نور خلک چې
دوه نرنېله ناوړې له یوه ځای
واخلي بل ځای یې واړوي
دوه شپې یې په رادیو کې
د خپلې خوښې کار ستایل کېږي
دی هر وړځ لگیا وی حرامه
ده که به څوک ورته شاباش
هم وړکوي، مگر دلاکي په
کمونیزم کې هم سپک اوې اړه
کار دی که څرنگه ؟ ...

هغه وويل : هو! حربي چارې دخپلو غړو فعاليتو او پاملرنې ته ضرورت لري. خو ما ويل : اوس چې كافي معاش لري ، ممكن مرسته به در سره كوي ؟

ده وويل : معاش به خاځوالي : حرامه ده كه به يې په پيسه هم پوه شوي يم ايله د خړه كرايه-د خړه كفن شي خو دومره پوهيږم چې خړهغه دى ځل يې مياشت په مياشت نوې كيږي .

هغه وويل : خير دې وي نوې كار دى ، لباس ته ضرورت

لري ، لوى سړي شو ، په غټه چوكه ناست دى مجبور دى چې لومړي په خپل سروبر لاس ووهي .

ده وويل : يو دا درته

وايم چې خداى (ج) دې يو لاس هم بل لاس ته مه اړكوه

وا ځانه - تنها ځانه !! د نن سبا ځامن ايله كه خپل ځان ته ورسېږي ، څه به يې كوو ؟ كه وزير هم شي زما يې ورباندې څه ؟ نه خو به هغه زور نايي يم دخپلې بياقي خولې ته به گور .

هغه وويل : هغې خو ده ، بيا هم دغه كفايت كوي

چې افتخار يې تا ته رسېږي . ده وويل : ملك دى

ځام دى ، تجربه نه لري . وار له وار يې د يو پورته كينافو خداى (ج) دې خير ورته پېښ كړي .

هغه وويل : دا ، نو

راسره و مننه چې اوس

د هغه وختو تللى دى چې

چوكه به دخپلوى او

يارى په حساب وېشل كيدې

يا به په رشوتونو لاس ته

كيدې ؟ خلق دولت تر هر څه مخه

کار او فعالیت ته گوري
 چې په چا کې د کار توان او
 لیاقت نه وويني؛ څرکاري
 ته يې هم نه پريږدي. اکبرچا
 به تاته اوس هم هغه ماشوم
 ښکاري؛ چې ليدلی دي و
 هغسې نه دی .
 خلیفه مېراد سر وښودل
 او په حسرت يې وويل:
 دغسې به وي خو چې
 گوښم اکثرې ترسپي غړونکي زيات
 وي او تربيزوي زخیر!
 (کابل)

۱۹ - ۵ - ۱۳۵۹

"پسرلي"

اللهی آبروی مانگهدار
 وطن را تا بود دنیا نگهدار

اللهی در ښېر نابرابر
 تنهی دستان پر دل را نگهدار

د سويت يونين د کمونست گوند
د ناپيندگۍ فرايض انجام کړه چې
په کرېلين کې د يو ممتازه کمونست
مفکر حيثيت لري - ولو که
"بورسوي" خپله د دې تجويز په
هکله حد نه زريات محتاط و. خو
بيا هم د نړيوال کمونست تحريک
د اتحاد په ضرورت بالکل خاموش
پاتې نشو .

ماضی کې د گردې نړۍ کمونستو
گوندونو د مشرانو تر اوسه ټول ټال
ايله درې کانفرانسونه پای ته رسيدلي
دي . دغه کانفرانسونه پرله پسې
په کال ۱۹۵۷ ، ۱۹۶۰ ، ۱۹۶۹ په
په ماسکو کې ترسره شوي دي .
په ۱۹۷۶ کې هم دغه زلله يو
کانفرانس په شرقی برلين کې
هم شوی و . چې د توقع
مطابق د ټولې نړۍ د کمونستو
گوندونو مشران پکې شامل
نشول . همدغه وجه ده چې
دغه کانفرانس نه وروسته د

کمونست گوندونو د سربراهانو
د کانفرانس هڅو تصور ختم
شو - ځکه نو په بين المللی
سیاسی سټېج څه داسې آثار
راښکار شول - چې د يو عالمی
تحريک په حيث اشتراکيت کې د
نړيوالو دلچسپي او خوښۍ
جذبه ورځ په ورځ په کميدو
شوه - د دغو حالاتو له مخه
د ځينو کمونستو هيوادونو لکه
رومانيا ، البانيا او يوگوسلاويا
بر سر اقتدار کمونست گوندونو
اختيار مندو به هم په جاراو
واړ کومې ويل - چه اوس
د کمونست گوندونو د يو سربراه
کانفرانس بلل محض يو خام
خيال دی - خو باوجود د دې
هرڅه ، کنل دا په کار دي چې
د کرېلين قهرمانان ولې د يو
سربراه کانفرانس په انعقاد
زور اچوي ؟ د دې سوال
جواب دا کيدای شي - چېنې

سويت يونين د يو بين المللي کمونست
تحرېک بيا د سړو د منظم کولو
هڅه لري، يا د سرباره کانفرانس
په واسطه نېغ-په نېغه اشتراکي
نړۍ کې د کمونيزم نه د انحراف
او بې حسی د وجوهاتو معلومولو
خواهش لري. دې لړ کې خپله يو
اشتراکي دغه کانفرانس د بين المللي
تحرېک د پاره نقصاني گڼي. همدغه
اشتراکي وړاندې وايي- چه د کرپلین
کمونست قايدينو ته په کار دي
چې لومړي د مختلفو کمونست
هېوادونو د گوندونو د راهبانيانو
څخه ذاتي رابطه وساتي او بيا دې
هرڅه نه وړاندې د غیر کمونست
هېوادونو کمونست گوندونه په
خپلو پښو ودروي. بايد چې
د دغو مرحلو د تکميلیدلو نه
پس د سرباره کانفرانس د انعقاد
بند بنا وشي. خو باوجود
د دې بيا هم انتر کمونست په
دې خبره يوه خوله دي چې عالي

کمونست تحرېک د يو خطرناک
اړۍ-گړۍ او انتشار نشانه
شوی دی. کمونست
په بين المللي تحرېک کې لاهمه
وخت د انتشار او اړۍ گړۍ
آثار په نظر شوي وو. کله نه
چې فرانس، آيسلېنډ او فنلېنډ
کې کمونست گوندونه د خپلو
خپلو هېوادونو د مخلوط حکومتونو
څخه بېل شوي وو. سپين
(اسپانيه) او فنلېنډ کې کمونست
گوندونه خپلو کې د اختلاف په
وجه د يو بحران ښکار شول
ايتال (ايتاليا) کې د تاريخي مفاهمت
په ناکامۍ ايتالوي کمونست گوند
په اقتدار کې شامل نه شو. په
اېشيايي او افريقايي هېوادونو
کې هم د کمونستو تر منځ اختلافات
او جنګ-جگړې د گوندونو د
زوال باعث شوي. سربېره
له دې ټوله نړۍ کې کرپلین هڅې
د امن تحريکونه هم د شکست

د مارکسسي فلسفې...

په هغه کې کامياب شي. دکريلين د مفکريو خيال
دي چې د بين المللي کمونټ تحريک د تنظيم نه پس د
تنظيم فعالو لويځو د ايڅي ټولې د تخفيف په لړ کې په
امريکا د زور راوړلو
مقصدونه، د مختلفو هېوادونو
کمونستي راهنایانو څخه د ذاتي
رابطې په ټينګولو نه شي حاصليدی
ولې په نړيواله سويه حالات
اوس دومرو بدل شوي دي
چې د سربراهې کانفرانس کاميابی
د خوب تصوير اوس چيرې هم
حقيقت کيدلی نه شي.

د لويديځو هيوادونو
کمونستي ګوندونه دا حقيقت
تسليموي چې نړۍ د جنګ له
خطراتو نه په امن کولو دپاره
د وسلې په ذخيره کې تخفيف
ضروري دی، خو بل خوا په خپلو
داخلي او کورنيو لانجو کې
د نېستي په وجه لومړۍ توجه
په بې روزګارۍ او اقتصادي
بد حالۍ ورکولو مجبور دی

سرد مخامخ شول.

د ماسکو کمونست راهنایان
د سربراه کانفرانس د پاره په
يو داسې وخت لگيا دي کوششونه
کوي چې د سوېټ يونين او امريکې
ترمنځ د اجيا کوششونه په
مخه روان دي، د دواړو سوېټ
طاقتونو (ابر قدرتونو) ترمنځ
دا پتمی وسلو د نه خپرولو
او دوی کې د تخفيف متعلق خبرې
اترې څه وخت پورې د معطلتيا
نه پس سردويارو شروع شوي
دي. خو اوس هرکله چې د
جينوا خبرې-اترې سردويارو شروع
شوي او دواړو طاقتونو
سربراهانو د دغو خبرو-اترو
د کاميابی د اميد په هکله هم د
خپلو-خپلو خيالاتو اظهار کړي
دي. د سوېټ يونين د حکمرانانو
خیال دی، چې که چيرې په موجوده
وخت د کمونټ ګوندو کوم سوله کنفرانس پوځلو
مېشتيځو څخه به هغې په امريکا د خپلو مشرانو

بيا په دغه غربي نړۍ کې داسې
کمونستي رهنمايان هم شته چې د
ماسکو د اشرارۍ لاندې سربراهي
کانفرانس يو فريب تعبير وي.
دغه رهنمايان په دې حقيقت هم
ښه پوه دي. چې د ماسکو کمونستو
په خپله نظرياتو سطح خپله دلکشي
بيللې ده.

د سويت مکتب اشتراکي فلسفه

لکه د يونيم بطل مارغه د مرک
او ژوند په کشمکش کې ده. ځکه
روسيان خپله دغه مرکاني فلسفه
اوس د يوې مېشرې او تابناکه
نمونې په ټول نړۍ ته د وړاندې
کولو تاکام کوششونه کوي. ماضي
کې ماسکو د ټولې نړۍ د کمونستو
د پارو د يو مرکز حيثيت درلود
او د نړۍ کمونستو به له همدغه
مرکز راهنایي حاصلوله. د ماوريتاني
«داشتراکيت فلسفه» په لومړي
فاز کې کمونستو د عقيدت په مرکز
ماسکو يو داسې دروند او

سنگين گوزار وکړو چې د ماسکو
افاديت ته يې يو ناقابل تلافي
زک ورساوه. د چين دنه
پس د نورو هيوادونو د کمونستو
په نظر کې هم د ماسکو اهميت
د یرکم شو. غن چې د عرب
ملکو کمونستو همدغه حقيقت
نظر انداز نه کړو، چې د
سويت يونين «سورجنت»
په حقيقت کې د يو خطرناکه
عسکري قوت، په لويه پيادنه
د خلکو گرفتاري او په بيگار
کمپونو کې د مشقونو او اقتصادي
بدحالي په وجه يو بدترين
د ورځ دی. دغه موده کې
چيني کمونستانو د ماسکو براند
سوسياليزم پرېښود او دخپل
خان د پارو يې يوه بېله لاره غوره
کړه. همدغه وجه ده چې چيني
کمونستانو په خيال «کارل مارکس»
يو ليونی و او دغه فلسفه د
هغه د ليونستو يو خوب و او بس.
(پاتې په ٤٩)

از: گل سرخ

دویتی‌ها

غمی داریم که در عالم نباشد
 گپ از سخنی و بیش تو کم نباشد
 همه خونین دل از مرگ عزیزان
 اگر بی خاری است، آدم نباشد

ز تندور آب سرد بالانمیشد
 صلا ی روسها با ما نمیشد
 بجز از سنگ پر خون و باروت
 صدای حق دیگه پیدا نمیشد

چراغ بابیه قو، تار اس خدایا!
 بیه هرجا ماجرا، اس زار اس خدایا!
 چراغ بابیه قو، آتش ندارد
 سر انگشت بشو، کار اس خدایا!

گروه راه یافتگان اند.

تفسیر : «استعینوا بالصبر والصلوة» در این آیه مبارکه بجهاد که بلندترین مقام صبر است اشاره لطیفی است، چنانچه آیه مبارکه بعدی آنرا واضح ساخته.

مدد گرفتن از صبر و بردباری در تکالیف و سختی ها آشکار است، ولی مدد گرفتن از نماز به توضیح ضرورت دارد :

فرد فانی که نیروی محدود دارد به ناچار باید با نیروی بزرگ پیوندد، تا هر جا که کوشش و کار زیادتر از نیروی محدود وی باشد، ازین نیروی عظیم مدد گیرد، و آن هنگام که نیروهای فراوان شر و فساد و سرکشی با وی روبرو می شود، و در آن هنگام که راه رسیدن به هدف دراز است و عمر محدود او برای پیمودن آن کفایت نمی کند، و نیز در آن هنگام که شر را بر خود مسلط و خیر را دور از دسترس می بیند، اگر در مایه های واقعیت به نیروی بزرگتر از نیروهای واقعی متکی نباشد، ناامید می شود و ارزشهای خود را برباد رفته می بیند، چنین است که ارزش نماز آشکار می شود.

نماز پیوند مستقیم میان فرد فانی و نیروی جاویدانی است، در نماز قطره دور افتاده به چشمه جوشان اتصال پیدا می کند، نماز کلید گنجی است، که نماز گذار را بی نیاز

الا یار جان بریم سون سمنگان
مجاهد گشته اونجه پیر و جوان
سمنگان منزل سحراب و رستم
ز تخت او شده رو ساگرینان

شمالی در گرفت، دودش برآمد
نشان توت و انگورش برآمد
شمالی خانه‌ی مـرد مجاهد
ده جنگ دشمنانامش برآمد

علی بادار! شهید الله رو قربان
جهاد فی سبیل الله رو قربان
مجاهد دست و بازویت قوی باد
به بازویت کلام الله رو قربان

وطن گویم، وطن گویم خدایا!
غریب و بیگس و کـویم خدایا!
ده آب و خاک مـلـکـای غریبی
کـیـاه باشم نمی رویم خدایا!

لنډۍ

مومنه! ورور سردې وروړشه
 وړو خبرو کې هېڅ مه کوډ فکرونه
 روسي لښکرو ته لاس يو کړی
 په ځان ځاني کې به مو برخې خواړې شپينه
 نن که هر څوک دی، زموږ وروړدی
 چې خپل ټوپک د روسي خواته پزوینه
 ټول افغانان مسلمانان یو
 دا ډلې-ډلې د دښمن له لاسه یونه
 په اتفاق خدای به خوشالېږي
 په هر سنگر به مونږ ل شي رحمتونه
 رالیدونکی: معلم غلام فاروق دکوز داخېله
 نارود الله اکبر ده؟
 ځکه غازيان ورباندې سر قربانونه
 تاجې راکت په اوبو سپور کړ
 روسيانو پرېښودل له څېرمې سنگرونه
 په شوبله سرې لمبې بلیزې
 ځکه مې خوښ دي د راکټو گوزارونه

خپلو مورچو کي رايسار دي
 غازيان ترې تاو دي دېمن سر، تندي وهينه
 د الوتکو گم نه هار دي
 په سنگر اوږي د گوليو بارانونه
 زه که شهيد شم جنتي يم
 که ژوندي پاتې شم غازي مې يادوينه
 چې د وطن په مينه نه مري
 داسې وگړي دي رب نه رازياتوينه
 ماسره نور غمونه نشته
 غم د وطن دي چې مدام مې کړوينه
 اوښکې له سترگونه بهيري
 چې مې ياديږي د کابل د غرو سرونه
 غروال له سرو ماله تير دي
 سرو وړکوي خو د الله (ج) رضا گټينه
راليږونکي: حمد عارف غروال

جان په اسلام تېوتې - تېوتې کړه
 مړه توتيه به دي الله نارې وهينه
 بې له تقدير او اجل نشته
 وار خطا نشي که جهان وي سر اوړونه
 مجاهدين چې ټوپک واخلې
 هغه ساعت په دېمن بل کاندې اوړونه

شهیدان ٽول د خدای دوستان دي

څوکه سرونه د الله په رضا بډیمنه
د روسي سر په توره غځوځ کړي
نور نو گناه ده چې په ناز کوئ خوبونه
شعار يې «کور، کالي، ډوډی» دی

«کور» يې شور گور «کالي» کفن «ډوډی» غځونه
اسان په ستورو ښه ښکارين دي

په زمکه ښه د شهیدانو مزارونه

رالیزونکي: عبداللہ عابد

په کاکشال کې د مهاجرو د ښوونځي معلم

د مجاهد تر توري جار شم

ترېنه ویرینې طیارې - روسي تپنکونه
داشکې چوکې، ورته څیر شه
په دغه لاره د دښمن قطار راځینه
د هند وکښ کښو ته گوري

چې پکې رغړي د روسانو زیر سرونه
د نیا ویل تاننه منله

روسیه! شوي خاورې - ایري باد به دي وړینه
آخر به ظلم د روسانو

جهان اړ باسي چې ټول یو لاس ورته شینه
عالمه! کين لاس مې ناسور شو

اوس به له ډیره درده گوټي پرې کومه

افغان اولس د سړې اوړ دی

روس يې په بله چې وهي سامبول به شينه
چې خدای (ج) څه غواړي، هغه کيږي

چې روس څه غواړي، نه به کيږي، نه يې کره
راځي مينونه ورته کيږدو

پر دغه لاره تل دروس پوځونه ځيښه
وراره نجلۍ په منډه راغله

چې د دښمن ټانکو ته څښ کاڼدي مينونه

: حاجي غلام فاروق چشتي

اورمې لمني ښه اخېستی

له روس ناوړي نه گيله کله کومه
افغانستان به خدای (ج) آزاد، کا

که شاته واچوو بې ځايه هوسونه
چې پوه يې کسرم، بيدار يې نه کړم!

د فلک څرخ به مدام دې وړې وينه
په کور يې سړې لمبې شه بلې

چې کور په کور يې راپه برخه کړل ويرونه
مال يې تالا، سړي يې قلم شه

چه يې ولن کي راته بل کړل سره اوړونه

راليږونکي: ن - نشر

« ذبیح اللہ - عطاسی »

د ریم جهان وهي په بلده

افغان مجاهدین، که کارملیان وهي په بلده
داخه دي نن سبا به، سره سین وهي په بلده

جذب به کې دي راغلي، د افغان ولس وگړي
په تش لاس به که خدای کره طاعتی وهي په بلده

زمونږ یو مجاهد ماشوم توکل چې په الله کړي
یو شیبه کې لار شي غټ خرسان وهي په بلده

سرلوشي او پښې لوڅي مجاهد چې شي یو موټر
د خوارس هیواد ونو ملحدان وهي په بلده

میدان ته د جهاد چې ور داخله شانلي شي
د انورې وسلې پرینډه غټ تانک وهي په بلده

راځئ ورونو چې پرینډو د ایوبل پسي ناخوالې
انسان چې شي نعیم نوبیا شیطان وهي په بلده

د شرق او د غرب داسې مکارې ته حيرانين م
چې خپلوکې دي يو درېم جهان وهي په بله

اسلام له مونږه واپړونه وحدت وروړولي غواړي
که نه نو، بيا به، مونږ، کمونستان وهي په بله

يو خان، يوه مو ساه، يو مو آئين دی، يو د لاره
که داسې بې خولک نه گمڼي وجدان وهي په بله

د اگوسره «علائي» چې دغه نن - سبا نثر وکړې
افغان مجاهدين به مارکسستان وهي په بله ۰۵

۶ د لومړي ۱۳۶۳ پېښور

راز و نیاز

دایه خه مې په دعا کي اشر نشته؟ د لمرگو د زړه مې ولې شرن نشته؟
د امې داغ ستاد جفا په پټ تر نشته چې سور اور مې لکه شمع تر نشته؟

اوسيلي مې رسيدلي که کشان ته

گړندي لارو به پيدا کي پاس اسم ته

تال د غږ مې ستر تکبير د کربلا دی شور د سر مې د علی ولي الله دی

ولايت ته تیغ تيار د «الا الله» دی داد «ثور» دی نسیم که د «حرا» دی

چې زما زړه يې د نري کس لکه پانډه

پورته وخته له سدرو د خيال زانډه

ليد نيوتوب زما با جغو ستاد توپا دی خيال مې غېږ کي رانيولی پاس اسم دی

لکه موج مې ټاکلارد د ژوند شا دی لکه قلب مې ماتنگ دغه جهان دی

په پوښتنه مې رانغی کوم خليل ستا

تر ابده خوړوی مې عزرائيل ستا

د حسين نيکه ببه پورته کړم له خوبه کړم خبره يې له خپله ليونتمو به

خه به را کړي د منصور د ارله چوبه پر رقيب که مې نصيب نشوله سوبه

راز و نیاز له ، يوه وړنه دی غرونه پوړی

د ملک غرونه مې فلك لرون ورتير دی

پری کانه ددی دنیا که نه خبرین بی زما چنی خدایه اتاته نه رسی بی
لیونی یم که دامله می نه پوهی بی چی خوک کدی اری او خوک باری بی
زه حیدر یم زما کومی خواته یون دی؛

له مرگونو نه بدر راته ژوندون دی

خه به زه خواب یم به! خه دانور دی دلته زپونه دکی نو په لوگو تور دی
ابراهیم دی که منصور، پراته پراوردی زما عزم و همت مخ پر کوه "خور" دی

چی ترې راوړم امتونو له پیغام

هلاته عرض کړم په ادب دعا سلام

حیدر چیغې به وکړم چی راستون شم هر منکر له به د عقل اپلاتون شم
زه قرآن به د عمر غپه لا قانون شم زه په مرغ وکی سا به شم ژوندون شم

ته دی یو وارې سیله راته نسیم کړه

د اور منځ کې مې په شان د ابراهیم کړه.

□□□□□□□□□□□□□□□□

محمد عارف غروال

د شهيد سپوږمې مرثيه

مخکې له دې نه چې د جهاد د مقدس سنگر د دغه
پياوړې قوماندان شهيد سپوږمې د شهادت له امله مرثيه
ورپاندې شي لازمه بولم د دغه قهرمان قوماندان لمنډه
پېژندنه په عرض ورسوم:

شهيد قوماندان سپوږمې د ښانك خان زوى د پكتيا
ولايت د منگلور د موسی خېلو په ولسوالۍ كې زيږيدلى او
د خپل ژوند پنځه وشت كلونه يې شاته پرېښي وو، دى
لا د شلو كلونو عمر ته نه ورسيدلى چې د هغې سيمې د يو
پياوړې مجاهد قوماندان او روحاني شخصيت فقير خليفه عبدالواحد
نقشبندى تر قوماندې لاندې د جهاد په مقدس سنگر كې
ودريد چې البته د جهاد په دې موده كې يې د دين او وطن
ناوړي دښمن ته زيات مالي او ځاني تاوانونه رسيدلي دي
او سربېره پر دې درې ځله سخت ټپي شوى هم دى
خو له جهاد څخه يې لاس نه دى اخيستی .

كله چې د ۱۳۶۳ هـ، ش كال د جدى په مياشت
كې د روس او دهغوى د غلامانو يوه مجهز قوه د پكتيا ولايت

میکند و هیچ وقت تمام نمیشود . به همین جهت بود که هرگاه کاری بر پیغمبر خدا (صلی الله علیه و سلم) دشوار می شد نماز می خواند، تا هرچه بیشتر با خدای خود اتصال پیدا کند . سپس برای آماده کردن این امت مؤمن بجهت انجام وظیفه دشوار و سنگینی که در راه ناهموار و پر از ترس گرسنگی و فداکاری و بی برگ و باری در پیش دارد گام دیگری پیش می رود .

به عکس آنچه بعضی گمان میکنند، صبر به معنی تحمل بدبختی ها و تن در دادن به حوادث ناگوار و تسلیم در برابر آنها باشد چنین نیست ، بلکه صبر به معنی پایداری و استقامت است . کمتر موضوعی در قرآن میتوان یافت که مانند صبر تکرار شده و مورد تاکید قرار گرفته باشد ، در قرآن مجید حدود هفتاد (۷۰) مورد از صبر سخن به میان آمده که بیش از ده مورد از آن به شخص پیغمبر (صلی الله علیه و سلم) اختصاص دارد .

تاریخ مردان بزرگ گواهی میدهد که یکی از عوامل مهم یا مهمترین عامل پیروزی آنان استقامت و صبر بوده است . افرادی که از این صفت بی بهره اند، در گرفتاریها بسیار زود از پا در می آیند ، و نمیتوان گفت ، نقشی را که این عامل در پیشرفت آدمی دارد نه فراهم بودن امکانات دارد و نه استعداد و هوش و مانند آن .

در آیه مورد بحث دستور داده شده است که مردم

د څکنيو ولسوالۍ ته راتير شو؛ نو شهيد سپوږم مي هم له خپل مجاهد گروپ سره د سيمې له نورو مجاهدينو سره اوږه په اوږه د دښمن مقابلې ته ودرېد. څو په پای کې د جدې د مياشتې په نهمه نېټه، په داسې حال کې د دښمن په گولۍ وگڼيد او د شهادت لور مقام ته ورسيد (انا لله وانا اليه راجعون) چې له ورسره مجاهدينو سره د بنسټونه په غڼونکي کې د دښمن په مورچه باندې وځوت او يو زيات شمير د روس غلامان يې د وږخ کندې ته وليږل. (روح دې يې بناد وي!)

مرثيه

بيا مي پورته شول له خولې نه فريادونه
څه ناتار دي؟ څه غوغاده؟ څه ويرونه؟

د اسمان لمنې سرې شولې په وينو
راوريږي له اسمان نه تمندرونه

د سپوږمۍ په شهادت مي کولې پرې شوي
رانه هير شول د يحيي "د راننده غڼونه

بيا به هغه راکټ څوک په اوږه کيږدي؟
چې سپوږمۍ پرې سوځول شولې، تانکونه

بیابه هغه دهشکه څوک کسري فعاله ؟
چې سپورمي کړل پري غلبېل د دینمن زېږونه

بیابه هغه کړوپ ته څوک قومانده ورکړي ؟
چې سپورمي پري ماتول سخت سنگرونه

بیابه هغه ځوانان څوک په یوه خوله کړي ؟
چې سپورمي به ترېنه جوړکړل کنارونه

بیابه هغه مور چې څوک کاندې راتپینګي ؟
چې سپورمي پري تیرول میاشتمې - کلونه

بیابه هغه مور د چا لارې ته گوري ؟
څوک به وي ؟ چې ترېنه ښکل کاندې لاسونه

بیابه هغه پلار د چا په میمنه پايي ؟
څوک به وي ؟ چې یې پرځای کاندې حقونه

بیابه هغه بي بي چاته خان سنگار کړي ؟
څوک به وي ؟ چې باندې وکاندې نازونه

بيا به هغه ورور په چا باندې نازيږي ؟
خوك به وي ؟ چې ورته ووايي رازونه

بيا به هغه خور د چا په نامه ويلري ؟
خوك به وي ؟ چې يې قبول كړي سلا مونه

بيا به هغه رهبر چاته وسيله وركوي ؟
خوك به راوړي ؟ له سنگر نه پيغامونه

بيا به داسې مور پيدا، د چا په كور شي ؟
چې پيدا شي ترې سپوږمې په شان ميرونه

بيا به داسې پلار په كورم كام كې پيداشي ؟
چې نصيب يې شي دافغې ، د اويا پورته

په منگلو كې به داسې حوان وي چيري ؟
چې پور كړي د سپوږمې تارنده او مانوونه

په مته سنگر كې كلني - بوټي ژاړي ،
خدايه ! مه راوړل بيا داسې وختونه

په دنیا کې د ژوند یو افتخار دی
په بدرخ کې کاندې فخر پرې قبرونه

په وطن کې که خو فور سپوږمې پیدا شي!
ژوندی به شي د تیر وخت تاریخونه

ویارې، ویارې، د پکتیا لوړو ژورو!
په نامه مو، وړکوي، ځوانان سرونه

ستا ورشودو هدیره د دښمنانو
زغمی نه شي د روسیانو قند مونه

هر یو ځوان دی ستا سپوږمې اندېښنه مکه!
دښمنانونه به پورته کړي گردونه

هر یو ځوان دې، پهلوان د زمانې دی
په دښمن کړي د پولادو گوزارونه

د شهید د وینو هر شاخکی به جوړ کړي
سره بشکيلاک ته د سرو وینو سیلابونه

ای د قبر خاورو! خدای! روی مې دروړی
خاورې نه کړې د سپوږمې سپین مړوندونه

تورې غمې پې گردجنې چیرې نه کړې
خراب نه کړې سپینه خوله کې سپین غاښونه

تورې سترگې پې خرابې درنه، نه شي
سالم ساتی له غیرته ډک هډونه

د خپل دین په مینه سر ورکړه غرواله!
چې تاریخ کې دې شي پاتې یا ډکار ونه.

(۱) دغه قهرمان قوماندان شهید ملا یحیی د ملا زکریا
زوی د پکتیا ولایت د سیدکرم ولسوالۍ د توتاخیلو په
عثمان خیلو کې زیږیدلی او د رضاخیلو ډکې اوسیدونکی
و، چې د خپل عمر دروشت کلونه یې شاته پرېښي او د جهاد
په مقدس سنگر کې یې دیو پیاوړي قوماندان پټوگه خپل
تاریخي رسالت سرته رسولی دی.

دی د خپلې سیمې د طالبانو د جبهې قوماندان و، چې د

ښو اخلاقو او پیاوړې روحیې له امله یې په سیمه کې
نریات شهرت گټلی ؤ .

دی خو شوخه زخمي شوی او نریات مالي تاوانونه
پې زغملې دي ، خو په دشمن باندې یې هم خپله خوا سره
کړې ده .

دغه شهید قوماندان هم د حکمتیو په ولسوالۍ کې له
دشمن سره په څو غو کې د جدي په شپږمه نېټه په داسې
حال کې د شهادت لوړ مقام ته ورسید (انا لله وانا اليه راجعون)
چې د دشمن یوشمیر مورچې د مجاهدینو کاس ته ورغلې وې .

(روح دې یې ښاد وي)

بېل، بېل زېږونه بېلې لارې !

د پیر ویو، پې خواښې هیلې گورستان ته
د پیر و وکړل گلان افغانستان ته

خوځ ک — پریږدي د ولس له غه ژارې !
د خپل دین او د هېواد په مینه ویاړي

حیښې اوس هم د غفلت په خوب ویده دي

هم خجل دي خپل ضمیر او خپل وجدان ته .

« ن - نشار »

«خړاسانی»

رشیدلی گلبن

آريانا دې وه خلق کـ سړې خدايه خومره دلاؤمېزه!
هم يې مخکۀ وه گل خېزه، هم فضاء واړه مشک بېزه

له بهشته کمه نه وه، د بنايست او مينې منځته
هره دېسته مجنون زاره، هر سیه ليلی خېزه

په هر گل کې يې بل لطف، په هر بوټي کې بل خوندو
هر پلور د شکلا حاله، هر خوا هوس ادنگېزه

د بنايست ښکلي جنت ته، ته ښکلا او صفا ورکړې
هر زمان بيا پېښوې ته، ولې زشته او بابېزه

له تورانه-له يونانه، لا سم نه ؤ هوسا شوی
څه به وایم؟ څه قیامت ؤ؟ له چنگېزه-له انگېزه

چې څه ساه مو جوړيدله، بيا بلا و خوشحيدله
وېروونکې، سوزوونکې، وړانوونکې تر چنگېزه

د شلم قرن و با او سره بلا د کمونیزم
هم سفاکه - هم بېباکه ، هم خونخواره - هم خونپز

نه یې فکر پرېښود چاته ، نه کوم زړه شو ترې روح پاته
گل یې ولوټه له بڼې نه ، خټکې هم له پالېزه

د دې بدې بلا داړې، پولادي سوکونه غواړي
نه دلیل لري اشر پرې ، نه منطق کړي پرې اغېزه

خول پلان د خسر وڅه دي ؟ سلامتېتون هم غوي
له فرهاده تر ښځ اخلي ، او شیرینه له پروېزه

د وحشي روس غلامۍ ته ، څنگه مکه غاړه کېږدي ؟
څوک چې نه شي اوریدى ، یوه خبر توهین آمېزه

چې هچا ته مویټې نه شو - سر ، بلا ته به څه ټټې شي ؟
تېښته ښه ده له تسلیمه ، که مرګ ښه دى له گریڼه

یابه مرو-یابه یې وژنوي ، بله لار د خلاصۍ نشته
ددې سرې بلا په مخ کې ، ناگزیر یو له ستنه

د بلا اجل راغلی ، د شهباز په خاله پښه بردي
ژر به نوي بڼې راوړي، جره باز له دې کرپه

لېرې نه ده چې عالم یې ، د گریز په ننداره شي
چې د پلار او نیکه تور، په همت کې و ورته تېره

(د ۱۱ پاڼې) د مارکسی فلسفې ...

نو هکله په نړیوال منظر
کې د غوښتل یو پېش نظر اشتراکي فلسفې کومایږ
په دغو ویلو هېڅ باله نه گڼي چې د کمونستي
ګوندونو کوم بېلېن الهی سربراہ
کانفرانس او س د انټرنشنل
کمونیزم (نړیوال کمونیزم) مرکزي
جوسي د پاره کوم میچا نه شي
ثابتیدلای .

د ایټلی مشهور کمونستي
رهبر « انرکو پرمنگر » هم د
خپل مرګ نه څه موده مخکې
په دغه اعتراف کولو مجبور
شوی ؤ چې « د اکتوبر
د انقلاب تخلیقي پسرلی سوخیډلی
دی . » او د نړۍ نور و کمونستانو
هم دا حقیقت تسلیم کړي دی

هغه «فنا» شاعر

چې د تل «بقا» غیږې ته یې ځان وسپاره

سچر له مانه څار کړې ومې ساته له دښمن ځنې
لاره کې د ننګ نا موس ویرید مۀ کشتن ځنې
مانه پیدا شوی یې «فنا» نړه ستا جوهریمه
ماته کم نظر مۀ کوه گنج د سیم او زریمه

دا د وطن د مور وصیت دی چې شاعر ته یې د «حال» په ژبه کړې
او ده د «قال» په ژبه اېږلی دی؛ شاعر د خپلې پتمنې مور دا
وصیت په ځای کړ، له دښمن نه یې د ساتلو په لاره کې له کشتن نه
پروا ونه کړه؛ ولاړ د مور د عزت د ساتلو له پاره، د خپلې گرانې
مور په غیږه کې په ابدې ویارلې خوب ویده شو؛ له خپلې خوږې مور
نه څار شو، قربان شو، شهید شو؛ دی په ژوند «فنا» و
خو په مړینه یې د «بقا» غیږې ته پناه وروړه او د تل له پاره
«باقی» شو ————— و :

خو نړۍ کې د ژوندون او ملک نظام شته
د بقا هیله «فنا» سره ———— ام شته
چې آغاز انجام دې نشته هغه ته یې
بل ضرور د هر آغاز پسې انجام شته

با ایمان در برابر حوادث مختلف از نیروی صبر و پایداری کمک بگیرند و در حقیقت مسئله استکار بخود در این جا به عنوان يك اصل اساسی در مقابل استکار به غیر و وابستگی قرار داده است ممکن است برای بعضی این موضوع تعجب آور باشد در حالیکه چنین نیست، زیرا به حوادث سخت و مشکلات طاقت فرسا که انسان نیروی خود را برای مقابله با آنها ناچیز می بیند، نیازمند تکیه گاهی هست که از هر جهت نامحدود و بی انتها است، نماز او را با چنین مبدءی مربوط میکنند و تا استکار بر او می تواند با روحی مطمئن و آرام امواج سهمگین مشکلات را در هم بشکنند.

بناد بر این در آیه به دو اصل توصیه شده، نخست مسئله خود یاری و استکار به نفس که به عنوان صبر از آن یاد گردیده و دیگر استکار به خداوند (۲)، که با نماز به آن اشاره شده.

« وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا »

آنان بحسب ظاهر و چنانکه دیده می بیند مرده اند ولی حقیقت مرگ و زندگی جز این ظواهر است. نخستین نشانه زندگی امتداد و تاثیر است و نخستین نشانه مرگ بریده شدن و بی اثری. این کشتگان در راه خدا، یادشان امتداد دارد و تاثیرشان در واقعیت زندگی پیوسته است، باین علت عقیده ای را که برای آن کشته شده اند یاری میکنند و در مجاهدان دیگر که زنده اند اثر نیکو دارند و همه

هو! هغه شاعر بنسټ، هغه ويناوال بنسټ، هغه فنانون بنسټ
چې تخلص يې په ځان «فنا» ايښی ؤ او په خپله فنا کې يې د وياړلې «بقا»
خوبونه ليدل؛ دده نوم محمدجان ؤ او نسبې نوم يې «سپي» ؤ؛ محمدجان
خواره شعرونه ويل، خواره نثرونه يې ليکل او بشکلی انځورونه ټپول
په ادب او هنر کې يې اوچت کلاس، پياوړې استعداد او د کار ابتکار درلود
له ده سره هغه څه غږ بدل چې نور شاعران په ژبه نه ورسره پوهيږي
ده که له يوې خوا «د پسرلي ناوې» ستايله، «د توکي شور» يې
اوريده، «د شپونکي شپېلۍ» يې غږوله، «د هيواد د پسرلي» ننداره
يې کوله، «بني» ته يې سر ورښکاره کاوه، «د چمن غږ» يې منعکس کاوه
د غوټۍ او گل په صفت يې خوله پرانسته نوله بلې خوا يې «د تالندې کوکار»
د «برېښنا» خلا، «د ورېخ ژړا» د مېړۍ وينا، د مچمچۍ ناره او نور
داسې محسوسات انځورولای شول چې نور شاعران يې په فکر کې نه وو لکه د «اغز» وينا:

ښه خوراک يم د اوشانو په صحرا کې
قافلي سره د تاز نعت کاروان يم
زه گل نه يم چې بلبل پر ما مين شي
د خنجر غوندي تيزه بڼه په شان يم
بې وفا حسن مې تشته چې شم مړاوی
نه پابند د پسرلي، نه د خزان يم
کله-کله اوبه شوی يم په وينو
ښه رنگين او تازه گل د بيانان يم
د شهيد زخم کفن گناه م بیديا کې
هم د گل بلبل د مینې ترجمان يم

زد د گل آب و حیا ساتم په بڼې کې
 تېره توره مې په لاس ښه نگهبان یم
 څگر خون شمع چې په لوڅو پښو چو غږ یم
 د پر خون لاس ښکلولو په ارمان یم
 د دې خاورې سره مینه لرم نریاته
 «فنا» سترگود د ښمن کې مغیالان یم

«فنا» په هیواد مین ؤ، له وطن سره یې د زړه مزي تړلي وو، د خپلې
 خاورې او خپلې افغانې سیمې هر هرڅه ورته ښکلي وو؛ د وطن د
 آبادۍ فکر ونه یې درلودل، د آزادۍ د ساتلو پاڅه تکلونه یې درلودل
 دی شاعر هم ؤ او سپاهی هم، که په یوه لاس کې یې قلم ؤ، په بل
 لاس کې یې توره وه، د وطن مینه یې له خپل تاریخ نه په ارادې او
 شعوري توګه زده کړې وه، د خپلو پلرونو او نیکونو کارنامې او
 سرچیند یې یې مخې ته پروتې وې او د خپل ځلاند تاریخ طلايي
 فصلونه یې یو په بل پسې لوستي وو، ده د وطن هر هرڅه ته د سپاهی
 او مجاهد په نظر کتل او له هرڅه نه یې د هیواد پالنې درسونه زده کول
 د وطن د دنگو خو چوپو غرونو آواز یې د زړه په غوږونو داسې اوریده:
 نریرو سرو گلانونه لمن کې گلستان لرو
 دیر ښه رنگین بڼ یو نه مالیار اونه دهقان لرو

ښې- ښې منظرې شنه چمنونه او باغونه دیر
 شا او خوا درو کې دریابونه مست روان لرو

غټې جگې وښې، ځنګلونه بوټي هر رقم
 گل لرو، اغزي لرو، غابول او ارغوان لرو

د وېشي کې هم واوسې وي نر موب په جگړو کوکي
 ځکه پرلپې کې موب هم ژمی، هم خزان لرو
 روح تازه کوي مدام هوا د سردو نر موب
 پر غونډې ښې پاکې او خوبې او بده روښان لرو
 هرکله وي خلاص نر موب د ښې غېږ کېدو ته
 هم د مستو پېغلو ښو نر لپيانو پير خوبان لرو
 لوی-لوی گرنگونه مو د عزم او ثبات نښې
 تل چې کوي لوبې د شاهین سره، زرکان لرو
 دک له هېبته ویرې نه هره مغاره نر موب
 پام کوه غلیمه چې نر مرو غونډې غرځان لرو
 یو د زمانې د تغیر او تحول شاهد
 نر وکې حکایات او روایات گوښې شان لرو
 ډیرې حادثې، ماجراګانې مـ سولیدلې دي
 دک د زمانې د تاریخونو لوی داستان لرو
 تیرې مسو تراوسه دي رنگینې د غلیم په خون
 خاورو لاندې ډیر د وطن لار کې شهیدان لرو
 دک له سرلوپې او افتخار څښې تاریخ زموږ
 هرې تیرې شاته مورچلونه نمایان لرو
 ننګې او غیرت روزي شامدام آب و هوا زموږ
 تاج یو موب د محکمې ښکېالي نر لمي ځوانان لرو
 درس د عظمت شان و شوکت دی جگواله زموږ
 نه یاستو مغروره پر سر لاره دکاروان لرو

کله به ترسرد شي انزو، هوس، ارمان زموږ
زړو کې د کانونه د یاقوت او درجې لرو

دا چې اوس د شعر په خوږه ژبه ستایل شوي یو

مخبر لکه «فنا» درد مند شاعر او ترجمان لرو

هو! فنا، د خپلو غرونو ترجمان و، د خپل هیواد سپاهی او نگهبان و

او د خپل ملت د هوسایۍ او بروتکې په ارمان . ده به چې کله د مچچيو

وحدت او یووالی ولید، یا به د میږیانو په وحدت او کاروان پېښ شو

دا هرڅه ورته د ملی وحدت ترجمان ښکاریدل او خپل ملت ته یې د دوی

په ژبه د وحدت درسونه ورکول، د میږی له خولې د یووالی او وحدت

غږ داسې راپورته کوي :

مخلوقاتو کې یو ډیر ضعیف حیوان یم

په قوت کې زه د ټولو قهرمان یم

کاینات دی اوس زلي سپین ږيري کیږي

زه شاهد د پسرلي، ژمي، خزان یم

رسیدلی ماته ډیر قوي همت دی

پروانه کا چې ظاهر کې خوار ناتوان یم

آذوقه مې ټولومه لور په لوري

تینک ثبات غزم لرم ډاډه په ځان یم

خوښ مې نه دي بې موقع راحت عیشونه

ځکه تل مدام د کار پسې روان یم

لوی نظام او حکومت لرمه ځان ته

ز یو غړي د لوی کور او خاندان یم

متحد چې وي ملت نه خرابيږي

زه د دغې مفکورې بڼه امتحان يم

«فنا» د پخې عقيدې درلودونکي او پاک زېي مسلمان ؤ، د وحدت الوجوي صوفيانو غوندې يې په هرڅه کې د خداي (جل جلاله) د مخ ننداره کوله او د کایناتو د بادار په نندار وکې محو ؤ او د کایناتو په ستاینه کې يې ويل :

په پير څير وکړه ديدار د کایناتو

ځان لږ پوه کړه په اسرار د کایناتو

د هر چا قسمت تقدير دی ټاکل شوی

لوی څښتن لري اختيار د کایناتو

تحول د شپې او ورځ د ده په حکم

د خالق رضا مـ ددار د کایناتو

دی حاکم د حکومت د ټول عالم دی

مناسب ورته دربار د کایناتو

دا نړۍ ده جوړه شوې پيو ښکلي

په صنعت د کردگار د کایناتو

محبت به درنه هير شي د خوبادنو

که دی وليده سينگار د کایناتو

يو نظر وکړه چمن گلشن بیدیا ته

څه ښايست لري بهار د کایناتو

په دښتونو کې اغزي، بن کې گلان دي

غم او عيش دی په کنار د کایناتو

د ليدو او اندېښنو د پاره وړ دي

لڼه زار او خاره زار د کایناتو

ښه ورځیر شه چې په څه حکمت جوړ شوي

د قدرت په لاس اشجار د کایناتو

پسرلي شي او بیا دوبي، منی، ژمی

یو گړی نشته قرار د کایناتو

کله باد شي بیا طوفان د سیلابونو

دا اوبه، خاورې، غبار د کایناتو

کله واوره او باران، کله بړلی شي

راورسیږي په خپل وار د کایناتو

په د انسان، حیوان، نبات پکې شامل دي

نامعلوم دی ټول مقدار د کایناتو

د مرغانو آواز وینو ته غږون کیږده

ډک له کیفه مرغزار د کایناتو

ته د لمر او د سپوږمۍ مرهاته گوره

منور شه په انوار د کایناتو

د ثبات، استقامت، عزم، ټینګوالي

واخله درس له کوهسار د کایناتو

په دوران کې یې نقصان او کمی نشته

تل مدام جاری دی کار د کایناتو

ښه یې ښکلو منظر و ته نظر وکړه

روح تازه کړه په دیدار د کایناتو

کوم صفت چې ورته وې او مناسب وي

څوک يې نشي کړی اظهار دکايناتو

په لگو- لگو پردې د تماشا-شي وې

مندارتون دی په هزار دکايناتو

د قدرت په مندار وکې «فنا» شوی

زه مين بيم په دلدار دکايناتو

دا سپېڅلی مسلمان او ولندوست افغان په ۱۳۱۰ هـ لمریز کال په

کابل کې له تورن جنرال سعد الله خان کره زيږيدلی ؤ، د دوی

اصلي ځای په کونړ کې دی خو کورنۍ يې بيهاله هغه ځايه کاپيسا

پروان او کابل ته راغلې وه، ده په ۱۳۲۳ هـ، ش کال لومړنۍ

ښوونځۍ سرته ورساوه او په ۱۳۲۹ هـ، ش کال له تجارتي

لېسې څخه په لومړۍ او اعلي درجه بريالی شو، د همدې کال په

پای کې حربي پوهنځی ته شامل او په ۱۳۳۲ هـ، ش کال له هغه

پوهنځی څخه هم فارغ او د تحسین په نېټان اخېستلو بريالی شو.

ماموريت يې له ۱۳۳۴ هـ، ش څخه تر ۱۳۳۷ هـ پورې په شاهي کار د

کې د بريدمن په حيث ترسره کړ او له هغه وروسته يې د همدار

د ساتونکي ټولي د تورن په رتبه کار کاوه. بيا هندوستان ته د لوړو

تحصيلاتو له پاره ولاړ او بېرته له راغبرگيدلو سره دې آزادخياله شاعر

د عسکري په لنډه تنگ چوکاټ کې گوزاره ونه کړای شوه او د عسکري

وظيفه ترې پاتې شوه :

د حال شاعر بيم حُکم د خيال چمن ته

ننوزم بيا د حسن او غيږ گلشن ته

ټولومه د بشکلا نهايسته گلان زه
جوړم ځان ته د گل نوي جهان زه
زه «فنا» شاعر يېم عشق زما گلشن دی
زه بلبل يېم د گل پانه مې کفن دی

«فنا» هم خوېر ژبی شاعر ؤ ، هم پوخ ليکوال ؤ ، هم هنرمند خطاط
ؤ ، هم پياوړی رسلم ؤ او هم د موسيقي له خوند او زلک سره بلد.
ده د رسمي کار تر پرېښودلو وروسته ليکوالي خپله د روزي وسيله
وگرځوله او دغه ليکلو په حق النجمه به يې ژوند کاوه . «فنا» په
ډير مهارت د ماشومانو او ځوانانو اجتماعي او ساينسي دريښونه لنډيز
او په ښه ډول تنظيم کړل ، د ليدنې سلسله يې په مسلسل ډول په
«کوچنيانو انيس» «انيس» «هيواد» او نورو خپرونو کې پيل کړه
په «کندهار» «ننگرهار» «پکتيا» او ژوندون مجله کې يې په پښتو او
دري سره تړلې درسي او ادبي سلسله پيل کړې او د څو کلونو په
اوږدو کې يې ډير آثار وليکل ، ډير مغز يې ستړي کړ او له ډې
لارې يې ډير د تلک لاسي او کړاوونو خو د وجدان د آرامۍ
په غيږ کې ژوند وکړ او د ژوند هسکې - ټيټې يې ونرغولې :

ټيټ و پاس ، هسک او ژور به وي هر کله
خو دا مخکې ، دا آسمان او دا گردون دی
د عروج سره هر گوره تنزل شميته
که آسمان ته هم څوک څيرې سرنگون دی
چې هر څومو ډير جگړې ، پورته کېږي
د لويديزو د ډير هومو ډير افرون دی

دا چې دیر لرم تلوار او تر تیریدم

د «فنا» د شعر پیغام ورپه بخت ته

«فنا» هنرمند و، په هنري نقشه یې ځان ته کور جوړ کړی و، د

د د کور په نقشه کې د ده عسکریت او شاعری د وارو برخه درلوده

د کور نقشه یې د تومارچې په بڼه وه خو د ججوري ځای یې د کور

له داسې برخې سره سمون خوړ چې هلته یې د خپلو کتابونو نه د

یوه بڼکې او مغنم کتابتون له پاره خونه جوړه کړې وه او دده په

هنري آثارو پوښلي .

دی د خلیانو د خونړي وحشت په دوره کې له خپل کور، اوله خپل

کتابتون نه زندان ته بوتلل شو؛ د وحشت او انسان خوړونکي زندان ته.

خو څرنگه چې دی پاک و، پاکه عقیده یې وه او د خپل دین او وطن

له دښمنانو سره یې ژوره کرکه وه نو ځکه یې زندان د ځان له پاره جنت -

نشان کاښه او د وجدان او ضمیر د آوازه ځای :

بېگناه ته پاک محل جنت نشان یم

گناهگارو ته دوزخ په دې جهان یم

که مظلوم او بېگناه په ما کې بند شي

نو د دوی د اوسیدلو آتش نشان یم

د قاتل، زانی، رهن او غل د پاره

زه د قید او اسارت نوی جهان یم

یو تورتم یم د الزام په قلمرو کې

د خاین ژوندي جسد ته گورستان یم

اینها حقایق واقعی است، و پندار و افسانه نیست. پس باین تعبیر زنده‌انده و با آثاری که پس از مرگ دارند در شمار زنده‌گان به شمار می‌روند. زنده بودن ایشان در نزد پروردگار یا به همین تعبیر است، یا باعتباریکه ما آن را نمی‌بینیم و برای ما همین کافی است که خدا (ج) خبر آنها را به ما می‌دهد «احیاء و لکن لا تشعرونه» زیرا کنه این زندگی امیری است که ادراک بشری بآن نمی‌رسد و تنها خدا (جل جلاله) بآن عالم است.

در هر نهضتی گروهی از مردم خود را کنار میکشند علاوه بر اینکه خود کاری انجام نمیدهند با قیافه‌ها مختلفی دیگران را نیز دلسرد میکنند. و هینکه پیش آمدی رخ دهد تأسف خورده قیام را بی نتیجه می‌پندارند.

قرآن کریم در موارد متعدد ازین دسته سخن به میان آورده و آنها را سخت سرزنش کرده است. از جمله هرگاه شخصی در میدان جهاد شهید می‌شد؛ میگفتند: فلانی مرد و با اظهار تأسف فراوان، دیگران را مضطرب می‌ساختند. چنانچه شان نزول آیه مبارکه در مورد همینگونه اظهارات بوده - هنگامیکه شش تن مهاجر و هشت تن انصار در غزه بدر به مقام والای شهادت رسیدند، بعد از پایان جنگ عده‌ی می‌گفتند: فلان کس مرده است. و قرآن کریم از استعمال لفظ مرده بر شهید درین آیه مبارکه به صراحت نهی کرده است.

لرم شرنک د زولنو- زخیر هر گوت کې
 د خوځور- ظالم د پاره نه مکان یم
 سلطنت یم د یوسف غوندې صادق ته
 د خلیل په شان خلیل ته گلستان یم
 په تفسیر د معامې «فنا» یوه شه
 پېژندنه که مې غواړې نه زندان یم

هو! «فنا» د دین او وطن د مینې په جرم زندان ته بوتلل شو
 ځکه خلقيانو د روشن فکر و مسلمانو افغانانو قتل شو کولای او په
 لومړي وخت کې یې زندانونه او گورستانونه پرې ډک کړل لاتراوسه
 پته ونه لگیده چې دی څه وخت له زندان نه وتلی ځای ته بوتلل شو
 او په کومه کنده کې د دې هنرمند او فنانونه بشور ډک سرد وطن
 په خاوره کې آرام شو خو که چېرې په افغانستان کې د روسانو له تیري
 سره پرچیانو په ریاکارانه ډول ځینې بنديان له زندانه راخوشي کول
 د «فنا» خپلوان او بچیان هم د د د خلاصون په امید د خبرې پله زندان
 خولې ته ورغلي وو، ماشومانو یې د وروستي بتي تر راوتلو هم
 سترگې پسې وغړولې خو «فنا» یې د تل لپاره له سترگونه پناه
 شوی و او ښکاریده چې دیر پخوا د بقا غیږ ته رسیدلی دی.

ډاکټر او سپېڅلی روح یې دې ښاد وي!

بارکج

طرفداران نظام انحصاری کمونیستی سالهای سال مدعی بودند که یگانه راه نجات طبقه تحت استثمار همانا کمونیسم است. «کارل مارکس» در سال ۱۸۴۷ انتقادات وسیعی از روند طبیعی رشد جوامع، در کتاب مشهور خود «کپیتال» نوشت. او مدعی شده بود که سر ماییداری آخرین مرحله استثمار فرد از فرد بوده و کارگران و دهقانان بابت وجود آوردن انقلاب راه را برای به میان آوردن نظام سوسیالیستی-کمونیستی هموار خواهند کرد.

دولت کارگران و دهقانان جهان برعکس عملاً بر ضد نظام های کمونیستی برخاسته اند و هیچ سازشی را جهت بوجود آمدن نظام انحصاری کمونیستی نکردند.

ازین جهت تیموریسین های این دکتورین راه و چاره دیگری تراشیدند و آن اینکه جهت به قدرت رسیدن نباید از کارگران و دهقانان مستفید شوند، بلکه افراد بخصوصی باید تربیه و با جبر و زور قبضه حکومت را در دست گیرند. اسم این گروه بخصوصی را گذاشتند «طبقه پیشکشی».

باساس کتاب «کاپیتال» انقلاب کمونستی باید از قلب انگلستان و دیگر ممالک سرماییداری آغاز می‌شد و از طرف دیگر شورش مشهور اکتوبر که آنرا انقلاب می‌نامند، وقتی رونما گردید که هنوز سرماییداری به اوج خود نرسیده بود و روابط فیودالی در اکثر حصص روسیه حکمفرما بود پس از اینکه در روسیه نظام عسکری به زور و جبر بر مردم تحمیل شد، تا هنوز هم علاوه بر اینکه نشانه از طرفداری مردم از این نظام محسوس نشده، بلکه به اثر اختناق قسری ایکه بر مردم اعمال می‌شود، همه انتقادات و دادخواهی های مردم سرکوب می‌شود.

نظام عسکری شوروی بموضوع با هر مخالفی از رویه خشن و جبر کار می‌گیرد و وجود هر نوع آزادی بیان یا آزادی سیاسی محال است.

و چنین نظامی که به اساس خویسته مردم و رأی عمومی به میان نه آمده باشد، همیشه لرزان و بی پایه میباشد —
لذا یگانه راه حل از میان بردن ضدیت مردم با نظام هانرا اعمال حکومت ملیتاری و جبر و زور است، تا بدین وسیله توانسته باشند، صدای مردم را خفه سازند.

فعالیت های نظامی شوروی فقط در داخل این کشور نیست، بلکه در هر نقطه دنیا چنین روابطی بسته اند و در تربیت لیدران نظامی در کشور های کوچک و رو به انکشاف همیشه در فعالیت اند.

بارکج

هر آنجائیکه حکومت طرفدار روسیه حاکمیت را غصب کند، به نوعی از انواع فعالیت های شدید عسکری و نظامی را براه می اندازد و بزرگترین رقیب بودجه شان برای طرح شبکه های جاسوسی ایشان به مصرف می رسد. به ندرت اتفاق می افتد که مطبوعات دولتی شوروی (یگانه فعالیت مطبوعاتی درین کشور) اعتراف کند که در شوروی و کشورهای طرفدار شوروی مخالفین سیاسی وجود دارد، که البته وضع افغانستان ازین امر مستثنی به حساب آید.

زیرو بیرقی آزادیخواهی ملت مسلمان افغان چنان به امتزاز آمد که دیگر سرپوش گذاشتن بر این مسئله حاد حتی در داخل شوروی کار نیست ناممکن.

به تاریخ شش (۶) جدی «پراودا» ارگان رسمی شوروی صفحه دوم خود را سراسر در مورد «جنگی در افغانستان» به نشر رساند. و بدین صورت اعتراف «مخالفت علمی مردم افغانستان و ناتوانی اردوی سرخ» را برای اولین بار به چنین بیانه وسیعی نشر کردند. در واقع شکست در افغانستان شاخه از همان بارکج است که به منزل نمی رسد.

به قلم «دهاتی»

پیر مرد

دهکده کوچک اما خرم و زیبا در آغوش سلسله کوه های پاروپامیزاد چنان می نمود که تو گفستی نیای مهربان و سرسپید نوه ی زیبای خود را در شال زمردین پیچیده است تا از باد سرما در امن باشد .

آنجا مرد می می زیستند؛ همه مومن و مخلصانست، از فلسفه های غرض الود این و آن بجنب آنچنانکه زندگی شان طبیعی بود، اندیشه و نظر شان نیز چون طبیعت شان از تصنع و تقلید بندور بود .

بابا به دین محمد که او را "بابه دینو" نیز می گفتند، رئیس قریه شناخته می شد، که همه او را دوست داشتند و باو احترام می گذاشتند. آنچنانکه او بر همه مهربان بود و همه را از صمیم قلب دوست داشت .

بابه گرچه از نعمت علم بی بهره مانده بود اما فراست جلی و ذهن رسا داشت . بر علاقه حسن اخلاق و لطف پدرايه اش او را هر دلعنیز و قابل احترام ساخته بود .

از روز بکه قوای اشغالگر روسی وارد خاک وطنش

شده بود، لبان بابیه خوش قلب به هوای تبسمی خمیازه نکشید.
جوانان را به جهاد علیه کفر و الحاد و تهاوی اشغالگر دشمن
تحریم و تشویق می نمود و آنچه در توان داشت از مساعدت
مالی دریغ نمی ورزید.

بابه با آنکه ستم ترین و متواضع ترین فرد قریه بود
اما در مقابل دشمن چون سنگ خارا سخت و چون قله های
سر به فلک کشیده اش مغرور و سرکش می نمود. او پیر و پیر
دامان کوهسار بود؛ کوهسارانه عقاب های بلند پیر و پیر هم نیز
سایه قله هایش می گذارد و هوای رد شدن بر فراز آنرا
سندارند.

پسران بابیه با جوانان دلیر قریه در دور دست ها با
دشمن وحشی داخل پیکار بودند، در قریه غیر از اطفال
خورد سال و زنان و تنی چند از پیرمردان کسی نبود
همه به سخنان بابیه گوش میدادند و هدایات او را از جان و دل
پذیرا بسودند.

بابه هرگاه که در سکوت نیمه شب از خواب برمیخواست، ضن
نیایش به درگاه رب العزت، برچیده شدن بساط کفر و شکست قوای
خون آشام سرخ را آرزو میکرد، او برای همه دلیران مجاهدین راجح
طلب نصرت، و برای شهدای گلگون کفن اجرهای عظیم میخواست. بابیه
پدر بود؛ هر پدری اولاد خود را دارد، اما گاهی هم به تنهایی
صحت و سلامت پسران خود را میخواست؛

راستی که بزرگی مستلزم بزرگ منشی است، مرد مبدکی

احترام میگذارند که مهر مردم در دلش و فکر مردم در دماغش جا داشته باشد.

نور بهار بود، شبی آمد و چون شب‌های به روی قریه سایه افکند، و بعد چون شب‌های دیگر دامن فراچید....

نور سپیده دم آهسته، آهسته پرده تار شب را بالا می‌برد.

مهر هنوز بر تارک قله‌های مغرور و سرکشیده هندوکش بوسه ارادت نگذاشته بود. نیم بامدادی از کابلای درختان غلوی، چه و پسته رد میشد و صدای خش-خش برگ‌ها و علف‌ها، درخت بانچه، آرام دریاچه در هم می‌آمیخت. امام عله از فراز مناره کوتاه و کلی مسجد بانداي «الصلوات خیرین النوم» مردان و زنان قریه را از خواب نوشتین برمی‌انگیخت و مسلمانان را به مسجد کوچک غرض ادای فریضه حق باز میخواند.

هنوز تنورها و احاق‌ها سرد و خاموش بودند و مردم از عبادت برگشته بودند که صدای غرش میگ‌ها آرام منطقه را برهم زد، خورد و بزرگ باچشان پف کرده از خواب دوشین و باز از ترس وحیرت بسوی آسمان میدیدند. سه پیروند میگ به سرعتی سریعتر از آواز چرخ می‌زدند و بازگشت بسم‌های مهبیبی بر روی دهکده آباد فرو می‌چفتند که در نتیجه آن روستای خرم و مسکون به تل‌خاکی مانند و به قبرستانی تبدیل گردید.

آفتاب وقتی از پس قله شامخ سر برافراشت، در آن نواحی که يك عده مردان و زنان خوش صورت و خوش سیرت زندگی خوش و مرفهی داشتند داشتند چیزی جز غبار برخاسته از ویرانی و ویرانگری بجا نیافت.

دست نیم سحری دیگر و زلف دختران مرغوله موی روستای نئی رسید با دل غبار اند و ناحیه را عقب می‌گذاشت.

یکی دو ساعت بعد تر که جوانان قرای مجاور فرا رسیدند
و اجساد شهیدان را از تل خاک و آواز برون کشیدند، محشری
در دل هر بیننده برپا بود.

خصوصاً وقتی که یکی دو مجروح را از زیر خاک بر آوردند.
آنها با وجود زخم های متعدد و دو ساعت در زیر بام و دیوارهای سنگی
و گلی باز هم می داشتند و دل های شان به امید فردا می تپید؟ فردائی که منتقم
حقیقی انتقام اولاد و خویشاوندان بیگناه شان را از یلای توفه بد مست کربلین نشین
بگیرد.

بابه دینور دین محمد چون دیده گشود و در چار اطراف خود از لشکر
خوشتوار، روسی کسی را ندید و بر دران دینی و میهنی دورش حلقه بسته بودند
شکر خدا را بجا آورد و بانفس های کوتاه و بریده - بریده گفت: اگر چه ممکن تمام خانواده ام
را از دست داده باشم و خودم هم شاید عنقریب با آنها پیوندم زیرا گاتم نیست که با
اینقدر جراحت شدید زنده بمانم و اگر بمانم بار دوش دیگران خواهم بود. باز
هم خدا را شکر که همه نمرده اند و هستند جوانانی که زهر در
جام مستلن باده استکبار بریزند و قصاص شهیدان معصوم و مظلوم
خود را از ملحدین یغاکر و وحشی باز ستانند. این بگفت و
برای همیشه دیده فرو بست.

فردای آنروز بیرق سپیدی بر فراز قبر بابه در اهتزاز
بود؛ توگفتی بابه دینور بعد از وفات هم به پسران و یار و ماندگان
دلیر و رزمجوی خود هدایات میدهد و مراکز قوای اشغالگر را
باوشن می نمایانند.

«پاسنی»

سَره لیوان

د مشر لیوه یعنی زورور
لیوه حکومت پخپله ډله ترهغه
وخته دوام لري خو چې
بالاخره وختونه دی ضعیف
کړي او څوک زورور بل
په ډله کې ځان ته څه وویلی
شي بیا د نو زورور شوی
زورور مه غواړي. هېم
د درستی ورته زړه ونه
ډک وي چې رقیب لیوه
خوله ورواچوي، درست
لیوان یې تر غوږ-تر لکې
ورسره ونیسي او ځانونه د
تل ډپارن ترې اسوده کړي
بیا د نوي مقتدر ناغېږي
پیل شي. خو چې بالاخره

ځینې وحشي خلور بول هم
(مخله لیوان) چې کله په ډله
گرځیدو ته اړ شي، کوم چې
په دوی کې زورور او زورور
وي، د هغه قیادت ته غاړه
کېږدي، د هغه په پله ځي او
چون د هغه له بریتو یې خوري
د زورور لیوه هر ورځیري
او تجاوز له مجبوریته
په دواړو سترگو مني. څرنگه
چه لیوه بیا هم د دې زړه
په خپلو زیردستانو تر نوږ
څه زیات نه وي خو کمزور
لیوان چاره نه لري چې
سروونه ورته ټپت نه کړي
او مشري یې ونه مني.

د خوټنو (کې، جې، بی) د لویو یا
افسانو په لاس کې جوړې چې
سرتو خبره رسېږي یو زورور
لېږد د هرڅه واکدار دی هرڅه
به دده له پاره او دده په
خوښه وي ځکه چې زورور
لېږد دی او دوی زور
نسه مني.

لېنین چې د تزار تخته
واړوله، د کپلین په قصر یې
قبضه وکړه، یو افسانوي شخصیت
ترې جوړ شو، دده هر
خبره د کافي کرښه وه د نورو
هې نومونه وو، هرڅه دده
په اراده کیدل خو چې د
ستالین حوصله ورسره ختمه
شوه. ویل کېږي چې بالاخره
یې لېنین مسموم کړ او په
قدرت یې خپله واچوله، بیا
د ستالین دوران راغی
احتمالی رقیبان او درست هغه
یاران یې ووژل چې له ده

بل یو له هغه نه هم جهان
پاک کړي.

په لېوانو کې هېڅه د مشر
داطریقه موجود ده چې تل
زور ته په درنه سترګه گوږي
او تر کمزورۍ لوی چرم
نه پېژني.

د مسکو د باد اور یې لیوان
هم په دې رنځ اخته دي چې
کله کوم یو پکې یو ځل مشر شي
بیا یې تر مرګه څوک په مخ کې
یو-دوه نه شي ویلای. په
ظاهر به د شوراکانو دولت
وي خو ټول واک، اختیار به د
یو تن په لاسونو کې وي، د
ولسمو په واک یو وېر اقلیت
چې د کمونست گوند دی مسلط
شوی وي. د گوند بختور
هم هغه دی چې په لویو عهدو
مقرر دی یا په مرکزي کمیټه
کې منل شوی دی. قدرت
د مرکزي کمیټې د سیاسي بیرو

خداوند (جل و جلاله) در پاسخ این گفته های مسموم پرده پرده از روی این حقیقت ببرد میدارد و درین آیه کریمه صریحاً میگوید که: حق ندارید، کسانی را که در راه خدا (جل و جلاله) جان میدهند، مرده بخوانید - بلکه آنها زنده اند، تازندگی آنها را درك نمی کنید، آنان زنده هستند و از مزایای زندگی پرشکوهی برخوردار اند و از روزیهای الهی استفاده میکنند، با یکدیگر سخن میگویند و خوشنود اند.

اگر در تاریخ اسلام و حماسه های جاویدان جهاد اسلامی، شرح فلک‌الریهای کسانی را که با تمام وجود شان در راه پیشبرد این آئین مقدس تلاش و کوشش داشتند دیگر مهم آن همین است که اسلام در مکتب تربیتی خود این درس بزرگ را به آنها آموخته بود که کشته شدن در راه خدا (جل و جلاله) و در راه حق و عدالت به معنای فنا و نابودی و نیستی نمی باشد؛ بلکه شهادت است، سعادت است، زندگی جاویدان و افتخار ابدی است. سربازانیکه چنین درسی را درین مکتب بزرگ آموخته اند؛ قابل مقایسه با سربازان عادی نیستند. این عقیده فکر آنها را از حفظ جان خود بسوی حفظ هدف مقدس خود متوجه میسازد، و بجای دفاع از خویش به پیشرفت آئین خویش میاندیشند، و این بود رمز پیروزی مجاهدین اسلام در برابر دشمنانیکه از هر نظر ظاهراً بر آنها برتری داشته اند.

بریثریف شاهسی شوه
 بریثریف هم خو وخته
 خپل تیتو و ترپاوو خو
 چې هغه هم یارانو پته
 سلا وکړه او په خه ذریعه
 یې دده لک هم ورغوته.
 په بریثریف پسې دریم
 لیدو ته هم په دغه ډول
 د ډلې زمام په لاس ورغی
 معلومه نه ده چې ده ته
 به کوم نوي لېو خو له
 ور واچوي او دده په
 ځای به بیا کوم خپرونکی
 د لیوانو مشر شي.
 نن سبا آواز ده چې
 چیرنیکو سخت رنځور
 دی؛ داسې معلومېږي
 چې خوله ورلویدلې ده
 چې سر به وي که به
 لا ژوند له پاره وروستی
 هلې-ځلې کوي!
 په هر حال د روسانو

به یې دده خبره ورغبرگولای
 شوای. له ستالین څخه
 درست پکو شوي وو خو نر
 څوک ژچه لومړي میوته یې
 ودریدي. خو چې د
 اوکراین قصاب خرومچف یوه
 ورج د شرابو په بوتل وویشت
 او ستالین په مغزي سکه له مخه
 لاپ؛ طبعاً د ستالین په گدی باید
 دی کېنستی وای. چې کېنوست
 ده د قدرت له محالولو وروسته
 د ستالین هاروکی له گوره راوپتل
 او په مرکې یې په شرموندو
 وشرماوو. هغو جبراییدو
 چې تر پروینه یې د هغه
 هر عمل ته دوه سوه دلیلونه
 تراشل؛ په وړ-وړ خیانتو
 او جنایتونو تور کې.
 خرومچف ځاني هم دیوه
 ورج له منځه لاړه خو معلومه
 نه شوه چې دی یې څرنگه
 او په څه طریق له منځه یووې!

موندن د وچشي لمبوانو
 په مړینه طبعاً نه
 خوابدي کیدو، اما د مړه خوشاله
 ځای هم نه دی ځکه چې د لمبوه
 په گدی بیا هم لمبوه کېني .

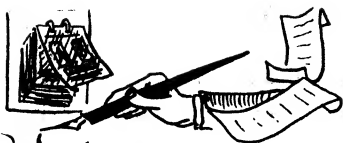
د ستور دی چې خوشیې
 د مشر لمبوه مري پټ ساقې
 چې کله د مغه جانشینې مسجله
 شي ؛ بیا د مړه شوي لمبوه
 مري را میدان ته گوي .

الهي از وطن اواره گانيم
 عزيز و پاكس و بي خانمانيم

سبز آسمانست نهست جايي
 كه آنجا يك نفس اسوده مانيم
 «استاد خيلي»

غضنفر

رښتياڼی کیسې

« رښتياڼی کیسې » د ایران د مشهور عالم مرتضی مطهری د « داستان راستان » څخه پښتو ترجمه ده . « داستان راستان » د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) او ځينو مشهورو مسلمانو مرچالو د ژوندانه بعضي اړخونه ښيي او « رښتياڼی کیسې » یوازې د رسول الله مبارک د کیسو ژباړنه ده چې ځوان او پیاوړی لیکوال محترم محمد آصف صمیم په خورا خواره نثر ژباړلی دی .

د مترجم زیار او ذوق دا کتاب زموږ ادبیاتو ته دیو اوچت ادبی متن په توګه سپارلی دی . د دې اثر په نثر کې لاندنۍ ښېګڼې د پیرې توجه وړ دي :

د اصلي ژبې د محاورو لغتونو او ګرامر منفي اغیزه پکې نه لیدل کېږي او ویونکی د احساس نکوي چې یو ترجمه اثر وایي . جملې او کلمې فصیحې او بليغې دي .

او بالاخره د نثر د پاره د داسې آهني انتخاب شوی دی چې د کیسو د درکولو او احساسولو د پاره یو مناسب دی .

د کتاب په تېږي لمانځه خورا

مهم دی او د داسې خوږو او عالي کیسو ترجمه کول د ژباړن د پاره لویه کامیابی ده . مصری .

پوهنپال ډاکتر طه حسین وایي :
« زما په عقیده یوازې د لوړو

ښتياڼه کيسې

باغونو ته يې ورولي ، د
انصارو له مينه ناکو څيړو سره
يې بلدوي او بالاخره په دې
مادي عصر کې د انسان
اسکير لي او اسيرد اروا ، د
لوړو سجاياو د خاوند (ص)
لوړ درشل ته لوړوي او هغله
يې آراموي .

ما « داستان راستان » نه دی

لوستی او نه پوهیږم چه ترجمه له
اصل متن سره څومره سمون خوري
خو ، د ښاغلی صمیم پوهه او د وسواس
تر حده دقت مې باوري کوي چې
ترجمه به د پوره امانت حامله وي .

د کتاب صحافت پیر ښکلی دی

خو چاپي غلطۍ لکه د « سپېدي » پکې
پیرې لیدنه شي .

زد ښاغلی صمیم ته د دې کتاب
د خبرولو مبارکي وایم او هیله
لرم چې خدای پاک دې دی
داسې کار وړنوته
تل - تل وهڅوي !

درجو او شهادتنامو اخستل د
ځوانانو څخه مشتق سړي ټشي جوړولی
ترڅو پورې چې دا ځوانان د نابلدي
هغه شعور چې د نورو هیوادونو
او نورو پیړیو د خلکو سره لري
له ځانونه څخه ورک نه کړي .

واقعاً هم د تاریخ ویل د
فرهنگي یالو ځوانانو په روزنه
کې بنیادي درس دی . خو اکثراً
تاریخي مواد د وچو او بې روحو
معلوماتو له ورکولو پرته بل څه
نه لري . دلته داسې کتابونه چې
انسان واقعاً د مختلفو پیړیو او
نسلونو له حالونو او کینونو سره
وصل کړي ، پیر کم دي .

د اکثاب خپل ویونکی د خپلو
لنډو ، حقیقي او خوږ وکیسو
په واسطه د اسلام له تلايي
دورې سره تړي . د اکثاب
د لوستونکي روح دهغه وخت د
مدینې په کوڅو کې گرزوي
د ظایف د بې رحمو بهایانو

«دوینوسونات» جرس او «دپلوشودالی»

د یوډ شاعر د یې شعري مجموعې

«جرس» یو خوبه غږ دی ، د وینتابه غږ دی او د بیدارۍ ، د خبرولو غږ دی او د پاشولو ، د نظم غږ دی او د انتظام ، د یووالي غږ دی او د اتحاد ، کوم کاروان چې جرس نه لري د هغو د تلو او ساتلو کار یې نلکه کیږي ، د لید دیدلو او اړولو وختونه یې بې وخته کیږي ، د ساروان او پای روان ترمنځ رابطه نه پاتې کېږي او د غلو او غدۍ له پاره لاره هوارېږي ، اوبان که هرڅو درانه بارونه وړي خو د کاروان د سمبالښت له پاره د دې کوچني جرس وظیفه تر ټولو درنه او مهمه ده .

زموږ د جهاد مقدس او سپېڅلی کاروان دا اووه کاله کیږي روان شوی دی ، پر مخ ځي ، په میړانه ځي ، د نړۍ لوی ځناور قدرت ته شرمیدلې ماتې ورکوي او له نویو-نویو ویرونیو سره یې مخامخ کوي . د دې وسله وال بهیر تر څنګ د قلم کاروان هم روان شوی او د شعر «جرس» هم غږول کیږي ، د تورې او قلم مبارزه او مجاهده دیره توده ده ، د جهاد په روان کاروان کې که ځینې تورزني مېتې او ادبي هستې وخوړلې شوې ورسره یې تورزني مېتې او د قلم چلولو گوټې وروزلې هم او جهاد په خپل بهیر کې افغاني ټولنې ته ځوانې خبرې او د قلم او تورې چلولو نوې مېتې او گوټې وړاندې کړې .

بناغلي عيسى محمد عصمت قانع يو هغه ځوان مجاهد او قلمکار دی چې روان انقلاب په خپله زېږه غېږه کې روزلی او د جهاد بهير ته يې د يوه حساس او بااحساسه ځوان په توگه وړاندې کړی دی، دی د تورې ترڅنګ قلم هم چلوي او د شعر په زرينه لمره کې هم د جهاد وياړونه رانغاړي، هم ويرونه، هم يې حاسې غږوي او هم يې حادثې، هم په جهاد کې روانو دسيسوته متوجه کيږي او هم وسوسو او شخصي تلوسوته .

بناغلي قانع د شعر خوږه ژبه لري خو په عين حال کې زېږه او کله-کله ترخه هم؛ دی د انقلاب د کاروان پرېشاني پرېشانګوي له يوې خوا يې «د» بهيدلو، وينوسوغات» خوندي کوي، له بله پلوه يې په بري باندې دډاډ له امله «دپلوشودالۍ» ورته وړاندې کوي او له بلې خوا ددې کاروان د تنظيم او انتظام په غرض «جرس» ورته غږوي او د بيدارۍ غږ ورته کوي .

هو! «دوينوسوغات»، «دپلوشودالۍ» او «جرس» ددې ځوان شاعر د تاندو او توندو احساساتو نه د زيږيدلو شعرونو مجموعه يې چې يوه په بله پسې خپرې شوي او د قلم له سنگر نه د جهاد ډگرته راوتلي دي .

قانع که څه هم ځوان دی او لا د ژوند پخو تجربو ته نه دي ننوتلی خو شعري هم ادبي کيفيت او ښکلا لري او هم د موضوع او محتوي له پلوه غني او جراتمنده دي؛ دی ځان ته تخلص «قانع» بډي خو شعري يې په واز کومي ښيي چې لکه د ځينې نورو کسانو غوندې يې آني او ځاني مصلحتونه قانع کولی شي او د قاطع برخورد

له لاسې په وړاندې ځي؛ په
جبرس کې يې "د لاد ليک ځواب" تر
عنوان لاندې نظم زموږ ددې
څېرې ژوندی ثبوت دی او خورا
ښه دليل.

د انقلاب د مولود انقلابي شاعر
ځوانې تلوسې، پاکې هيلې او شاعرانه
زمزې د جهاد د قلم د سنگريو
پير ښه سوغات دی چه زموږ
د وینو لړلي تاريخ په غېږه کې پاتې
کيږي او د سېانسل به در سونه
ترې اخلي او خوندي نه.

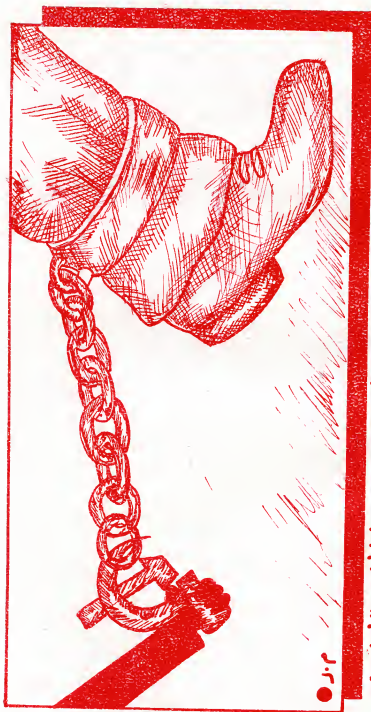
د ښاغلي قانع د کيفيت لرونکو
شعرونو د شعري روانۍ تر څنګ
ځای-ځای ځينې خامې او نېکمرغلي

هم را مخ ته کيږي او ځينې ادبي
نارسيای هم، خوله يوې خوا پيري
لري دي او له بله پلوه ځوان شاعر
د شعري تجربې په اوږده واټ
کې هم د اوږده يون حوصله او
ځواک لري او هم اراده او تصميم،
نومحکه به دا ډول خنډونه کوتل
کيږي او دا ډول مخنډونه به
له منځه ځي.

موږ ځوان شاعر ته ددې څوېږ
ادبي تخليقاتو مبارکي وراکوو، د
تورې او د قلم د جهاد په دواړو
برخو کې يې بري غواړو د رانه
لوستونکي د انقلاب ددې خوب و
ترانو او ولولړ لوستلو ته رابولو.

"يون"

... صد و بیست و یک کارمل از شوروی به افغانستان!

Mounthly
SPEDE

EDITOR

MOHAMMAD SIDIQ

PESARLI

VOL : 1 NO. 7

FEBRUARY 1985

اگر ایمان به هدف مقدس نمی بود - اگر در مقابل دادن جان، ریختن خون به رضای حق مؤمنی الهمیتان نمی داشت؛ ممکن نبود افغانان بی سلاح و تکی دست در مقابله با دشمن جبار سراپا غرقه در پیوند قیام نمایند.

الهمیتان به هدف و ایمان راستین به حقانیت راه، انسان را پر و بال می دهد و از قتل مرتفع دهشت و وحشت برآوردی فلاح می رساند.

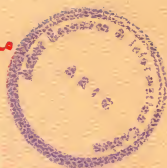
(بقیه در شماره آینده)

«استاد خلیلی»

ای حاکم کارگاه امکان رحمی!
وی خالق ابرو باد و باران رحمی

بس خشکی چهره یستیمان رحمی
بس سبیل سرشک پنهانیان رحمی

میاشتنی ادبی مجله

بیدک

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى
النُّورِ ۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ
يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ ۗ أُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ٤

سورة البقرة آیت (۲۵۷)

په پښتۍ باندې د سمونات فاتح سلطان محمود غزنوي مقبره
وړینۍ چې تیر کال د روسانو د وحشت په وجه د یو برخه یې وچاړه
شوي او د عکس یې د برسيرې وړانې حال څه ناڅه ښيي .

وجد اشتراك سالانه :

در امریکا ۳۰ دالر

در اروپا ۲۵ "

در پاکستان ۶۰ روپيه

شش ماهه ، نصف قيمت